

3	מתני' דף נט: וגמ' דף ס:
4	תוס' ד"ה כרבי דף נח.
5	בטעם שלא גזרו בנמצא על דבר שאינו מקב"ט
6	נמצא על שאינו מק"ט המונח על דבר המק"ט
8	מחלוקת ראשונים כמאן הלכתא
12	כתם על דבר שמקבל טומאת נגעים
15	בגדי צבעונים גמ' דף ס"א:
16	רמב"ם פ"ט הל' ז' והגהות מימוניות
17	טעם שהקלו בצבעונים
18	צבע בהיר
19	דם שאינו בלוע
20	טור סעיף י'
22	רמב"ם כלים (אלו דברים מקבלים טומאה)
23	שולחן ערוך סעיף י'
27	אם נייר נחשב מקבל טומאה
29	דין נייר לקינוח
30	קינוח בנייר או בצבעונים
32	כתם על בגד מנומר

כתם הנמצא על דבר שלא מקבל טומאה

טעם שלא גזרו טומאת כתם על דבר שאינו מקב"ט

דעת התוס' התוס' דף נח (ד"ה כר' נחמיה) כתבו טעמא דרבי נחמיה כיון דדבר שהכתם בו טהור גם על האשה לא גזרו טומאה, עי' ביאור כוונתם בערוך לנר ובערוך השולחן מ'.

דעת הרשב"א והמאירי - הרשב"א והמאירי כתבו טעם נוסף בטעם הגזירה שלא גזרו אלא על המצוי.

דעת הר"ן - בחי' הר"ן נדה דף נז ביאר דהואיל והבגד טמא גזרו טומאה גם על האשה כדי שלא יבואו לטהר הבגד וכעין זה כתבו הרשב"א והמאירי בתירוצם השני אלא דמדבריהם משמע דטימא האשה אגב הבגד ולא משום חשש שמא יבואו לטהר הבגד.

עי' סד"ט (ס"ק צ"ג ד"ה אבל מדברי) דהמחלוקת תוס' ור"ן אם הוא גדר וסייג בהל' נדה, או גדר וסייג להל' טהרות.

כתם על דבר שאינו מקבל טומאה המונח על גבי דבר המקבל טומאה – עי' סדרי טהרה (סוף ס"ק צג ד"ה מזה יצא הו"ד בפתחי תשובה ס"ק יז) דאם הדבר שאינו מקבל טומאה מונח ע"ג דבר המקבל טומאה טמא, והטעם משום שיש כאן טומאת משא, ובמנחת חינוך (מצווה קס"א) הקשה שדעת רוב הראשונים שאין נטמא במשא אלא האדם בלבד ולא הכלים, ומכל מקום כתב בפתחא זוטא (ס"ק טז) שבאופן שהאשה אחזה בדבר שאינו מקבל טומאה ומצאה עליו כתם נכונים דברי הסדרי טהרה כיון שהאשה נטמאה מחמת משא הכתם, וכן נוטה להלכה בקובץ תשובות להגרי"ש אלישיב (ח"ג סי' קל"ד) וכן פסק בחוט שני (ס"ק י"ב דינים העולים אות ה).

כתם על דבר שמקבל טומאת נגעים – גמ' דף נח ההיא איתתא דאשתכח לה דמא במשתיתא וכו', עי' ראב"ד שער הכתמים דמוכיח ממעשה דמשתיתא דלא קיי"ל כרבי נחמיה, והר"ז בהשגות על הראב"ד והר"ן כתבו לבאר דמשתיתא הוא כלי אורג שמקבל טומאה, והתוס' דף נח (ד"ה כרבי נחמיה) והרא"ש (פ"ט ס"ב) כתבו דמשתיתא הוא טווי דמקבל טומאת נגעים, והש"ך (ס"ק ט"ז) הביא דעת התוס' והרא"ש להלכה דדבר שמקבל טומאת נגעים גזרו עליו כתמים, והתורת השלמים (סק"ג) הוסיף דנ"מ אם מצאה על קירות הבית דמקבל טומאת נגעים טמא, אכן הכור"פ (סק"ט) דדבר שמקבל טומאת נגעים לא גזרו עליו כתמים וסמך על דברי הר"ן, וע"ש דהוסיף דבנגעי בתים אין להחמיר כלל, והביאו הסד"ט (סקי"ט) וע' כתבי הגר"ח (אות תכ"ג) מה שחילק בזה, וע"ש אות ס"ה שיישב מה שהקשו ע"ד.

בגדים צבעונים

כתמים בבגדי צבעונים – עי' גמ' ס"ב: דנחלקו תנא קמא ור' נתן אם בבגדים צבעונים יש דין כתמים. ולהלכה הרמב"ם (איסו"ב, פ"ט ה"ז) פסק כר' נתן, ואף לענין טומאת האשה לבעלה. והרשב"א בתורת הבית סוף שער ד' כתב דפסק כר' נתן כיון דנתן טעם לדבריו והסכים עמו להלכה, וכן כתב הרא"ש דבכתמים שומעים להקל, וכן פסקו הטור והשו"ע, אמנם ההגהות מיימוניות (איסו"ב פ"ט ה"ו) הביא מרבינו שמחה דדווקא לטהרות הקילו בבגדי צבעונין ולא לבעלה, וברמב"ן בהלכות (פ"ד ה"ג) כתב דבגד צבוע מטמא כשניכר הכתם בבגד. ותמה על זה בדגול מרבבה מאחר ורבינו שמחה והראב"ן כתבו דהאשה טמאה לבעלה ומאחר דגם הרמב"ן מחמיר על כן קשה להקל נגד שלשה חמורי עולם אמנם בשו"ת תשובה מאהבה הביאו הפתחי תשובה (ס"ק כ"א) האריך בזה והגם דהביא כדמות ראייה לדברי רבינו שמחה מכל מקום העלה למעשה דאחרי שרוב הפוסקים ראשונים ואחרונים כולם עונים כאחד שאין חוששין משום כתם בבגד צבוע ודאי דאין להחמיר, וכן העלה השו"ר ברכה (סק"ד).

איזה צבע הקלו - הנה הטעם להקל בבגדי צבעונים מבואר ברש"י (ס"א: ד"ה להקל) משום שאין הכתם ניכר בו כמראה דם גמור כמובא לעיל, ולמד בספר מקור חיים (ס"ק מ"ח) הביאו הדרכי תשובה (ס"ק ס"ב) מדברי רש"י אלו דלפי זה אין להקל בבגד צבוע אלא אם כן אין מראה הדם ניכר בו אבל אם הוא ניכר בו טמאה, והביא שכן כתב הבית הילל. אבל בשו"ת מעיל צדקה (סימן ס"ב) העלה דאף על פי דמשמעות דברי רש"י (הנ"ל) היא דרק צבע האדום מציל כי רק בו אין הדם ניכר היטב אבל רש"י עצמו כתב (נדה כ. ד"ה מטלית) דאין הכרת הדם ניכר כי אם על גבי מטלית לבנה ושמע מינה דכל מיני צבעונים מצילין, ובשו"ת שבט הלוי (ח"ב סי' פ"ז) כתב דאין ראית המעיל צדקה מדברי רש"י בדף כ מכריע, אך מכל מקום סתימת הפוסקים מפורש בודאי הדבר נוטה להקל אמנם בצבע הדומה כמעט ללבן והדם ניכר כבלבן ממש כמו הע"ל גע"ל דעתו נוטה להחמיר.

אם הדם אינו בלוע בבגד - כתב החוט שני (ק"צ ס"ק י"ג בד"ה ודע עוד) שאם הדם אינו בלוע בבגד אלא מונח על הבגד באופן שאפשר לקלפו אין את הקולא של בגדי צבעונים, וכע"ז הסתפק בבדי השולחן (ביאורים ד"ה וכן כתם) בכתם דם יבש העומד בפני עצמו על הבגד בנפרד מן הבגד.

בגד מנומר - כתם שנמצא על בגד מנומר, בתשובת מעיל צדקה (סימן ס"ב הביאו הפתחי תשובה סק"כ) דחלק הכתם שעל הצבע אינו מצטרף להשלים השיעור והסכימו אליו הסדרי טהרה (ס"ק כ"א) אבל החוות דעת (ביאורים סק"ט) כתב דגם מקום הצבוע מצטרף לכשיעור וכ"כ התשובה מאהבה, ובמי נדה (קו"א מהדו"ק ס"ט) שאם ניכר שהכל כתם אחד ממש בודאי טמאה וכתב שאף המעיל צדקה לא הקיל בזה אלא באופן שאינו ניכר שהוא כתם אחד ממש.

עצה ללבוש צבעונים - ברמ"א כתב "לפיכך האשה תלבש בגדי צבעונין כדי להצילה מכתמים", וכתב התורת השלמים (סקי"ד) דבבית יוסף תמה על דברי הרמב"ם שכתב דתקנו שתלבש בגדי צבעונים, ולכך שינה הרמ"א וכתב לפיכך האשה תלבש וכו' דהוי עצה טובה בעלמא ואין זה תקנה, ועי' שיעורי שבט הלוי דבנשים הרגילות לראות בהרגשה קלה ולא תדע שנטמאת לא שייכי דברי הרמ"א ולא ילבשו בגדי צבעונין בימי טהרתן.

אם נייר נחשב דבר המקבל טומאה - בנודע ביהודה (מהדו"ת סי' קה) כתב שנייר בין אם הוא עשוי מעשבים ובין אם הוא עשוי מבלויי סחבות וכדומה הרי הוא מקבל טומאה, על פי דברי הרמב"ם כלים (פ"א הי"א) שהלבדים כבגדים לכל דבר, ואם כן אף הנייר שלנו שהוא עשוי כמעשה לבדים, אבל בסדרי טהרה (ס"ק יט) כתב שאף הנייר שלנו אינו מקבל טומאה ואפילו אם הוא עשוי מבגד פשתן מכל מקום כיון שנטחן פנים חדשות באו לכאן ואין לו דין בגד, וכ"כ בשו"ת חתם סופר (ח"ו סי' פא) שהנייר אינו מקבל טומאה.

נייר לקינוח - בקובץ תשובות להגרי"ש אלישיב (ח"ג סי' קל"ד) האריך בדיון נייר העשוי לקינוח בבית הכסא ודעתו דהנייר והצמר גפן הואיל ומתחילת עשייתו נעשה לשימוש האדם הוי דבר המקבל טומאה, מאידך בשו"ת אגרות משה (יו"ד ח"ג סי' נג) הסכים בעיקר הדין לדברי הנודע ביהודה שנייר דינו כלבדים ומקבל טומאה, ומכל מקום כתב שלא החמיר הנודע ביהודה אלא בנייר קשה שאפשר לכבסו ואינו נשחת אבל הניירות שלנו שרובם דקים ואי אפשר לכבסם הרי נייר זה שנמצא עליו הכתם כקרוע ומושחת מכל תשמיש, ובודאי אינו מקבל טומאה.

קינחה בנייר או בבגד ציבעוני - יל"ע האם קנוח הוי כאילו נמצא הכתם על בשרה, או על הנייר עי' חשב האפוד (ח"ב סי' ע"ה ד"ה אכן).

האשה שהיא עושה פרק תשיעי נדה

דקלוקה חכמה בר' יוסי.
ויימ"ל לקולא שם גברא
הוא משום דקשיא להו
אמאי איצטריך ליה
למימר לקולא ממיילא
ידעין דר' יוסי הוא
דמיקל. וי"ל לפרש
לקולא⁸ בכל מקום שהוא
מיקל דלא תימא דוקא
בסיפא דאיכא ספק
ספיקא אלא אפי' ברישא
דחדא ספיקא אורי
כותיה: מרלא קתני
ר"מ ור' יוסי מטהרין.

הדיוק נסחם המעיין שם דס:
וכן אורי י"ה רבי אבא ק"ל.
נראה דקלא שם חכם אצל ל"ג
לקולא דמה לו להזכירו:
מרלא קאמר ר' מאיר ור' יוסי
מטהרין. ור"מ אדרבה
מדלא קאמר רבי מאיר ורבי שמעון
מטמאין שמע מינה שרבי מאיר
מטהר וי"ל דלא הוה מלי למימני הכי
דהא מסיק דחוקת דמיס מן האשה ומהא מסיק לקמן דר' שמעון מטמא אפילו באיש ואשה יושבים ורבי מאיר מטהר אפילו באשה יושבת:

דכיון דמי תמיס בה מקנהה נה ממי
חזית דמקלקלה לה להך טפי מהך:
ש"אבן. שאני מקבל טומאה וספסל
דרישא בשל עין דרואי ליטמא במושב
הזב והנדה: אין מקבל בתמים.
כלומר לא גזרו על כתמים. טעמא
דרבי נחמיה מפרש בגמרא: גמ'
אמר רב בנכרית

הועתק על ידי אוצר החכמה

האשה שהיא עושה פרק תשיעי נדה

יא א ב מ' פ"ט מהל'
אסורי ביאה לנזיר:
יב ג טו"ע יו"ד סי' קל
ט"ז נז:
יג ד מ"י שם הל' נז ועי'
מ"מ סמך שם טו"ע
ט"ז ט"ז נז ועי':
יד ה ו מ"י הל' שם ועי'
נ"מ טו"ע שם ט"ז נז
ט"ז:

כאן למפרע כאן להבא. פרש"י למפרע חולה דלא מקלקלה לה
בזכי ולא טמא למפרע להבא אינה חולה צענלת כחם
בזכי שלה דמקלקלה לה ומאי חזית דמקלקלה לה להך טפי מינה
וחזי תימנה שגחלה זה הכתם בצדיתה לחלפון ומפרש הר"י למפרע
אם צענלת הכתם הכירה צדיתה
ואח"כ לנשה היא וצדיתה חלוק
ונמלא זה כתם חולה זה כיון שכבר
הכירה צדיתה קודם שגחלה חלוקה
בשחיתון כאן להבא שגחלה חלוקה
חלוק ונמלא זה כתם חולה ונמלא זה
הוא ואח"כ לנשה חלוק ונמלא זה
כתם אע"כ שזאת ודאי טמאה ע"י
כתם שלה הואיל ולא נודע זה עד
אחר שאירע זה וצדיתה הספק
אינה חולה ויש לפרש לשון התלמוד
איפכא למפרע אין חלוק ונמלא חלוק
וקאי למפרע ולהבא אשאלת החלוק
אם שאלת החלוק היא למפרע קודם
שצענלת החלוק הכירה כתמה ולהבא
ששאלת החלוק שממנו אירע הספק
בשחיתון היתה אחר מליאת הכתם של
צענלת הכתם חלוק ודאי היא:

כאן למפרע כאן להבא מכל מקום קשיא
אמר רבינא לא קשיא הכי קאמר השאילה
חלוקה לנכרית בעלת כתם חולה זה
והא או ליושבת על הכתם קתני קאמר
או ליושבת על דם טוהר בעלת כתם חולה
בה: שלש שלבשו כו' שהיה ר' נחמיה כו':
אמר רב מתנה מ"ט דר' נחמיה דכתיב
(*) ונקתה לארץ תשב כיון שישבה לארץ נקתה
אמר רב הונא אמר רבי חנינא *מטהר היה
רבי נחמיה אפילו באחורי כלי חרס פשיטא
מהו דתימא ליגזור גבו אטו תוכו קמ"ל אמר
אביי מטהר היה ר' נחמיה *במטליות שאין
בהן שלש על שלש דלא חזוין לא לעניים ולא
לעשירים דרש רב חייה בר רב מתנה *משמיה
דרב הלכה כר' נחמיה אמר ליה רב נחמן
אבא תני מעשה בא לפני חכמים וטמאום
ואת אמרת הלכה כרבי נחמיה מאי היא
דתניא *שתי נשים שהיו טוחנות ברחיים של
יד ונמצא דם תחת הפנימית שתיהן טמאות
טהורה בינתיים שתיהן טמאות ואז היה מעשה
ונמצא דם על שפתה של אמבטי ועל עלה
של זית בשעה שמסיקות את התנור ובא
מעשה לפני חכמים וטמאום תנאי היא
דתניא ר' יעקב מטמא ורבי נחמיה מטהר
והורו חכמים כרבי נחמיה: **מתני'** (ב) דשלש
נשים שהיו יושנות במטה אחת ונמצא דם
תחת אחת מהן כולן טמאות *ברקה אחת

כאן למפרע. לענין טומאת מפרע חלוק דלא מקלקלה לה בזכי
ולא טמא למפרע אצל מכאן ולהבא אין חולה דמקלקלה לה ומאי
חזית דמקלקלה לה טפי מינה: מכל מקום קשיא. דלרנן שמעון חולין
וקשיא לנז ליוזאי: אמר רבינא. מרן רישא וסיפא הכי ולא תקשי
לנז ליוזאי: *נכרית בעלת הכתם
הרי זו תולדה בה. כלומר לנכרית
הרואה הרי צענלת הכתם זו חולה
בנכרית: והא או ליושבת קתני. והך
לאו יושבת היא דהא שהתא היא⁸
דאשחכח עלה ויושבת משמע
שהחמילה למנות שצעת ימים: הכי
קאמר. השאילה חלוקה לנכרית או
לישראלית יושבת על דם טוהר דמיה
טהורין ואין כאן קלקול הרי צענלת
כתם חולה זה: אטו תוכו. דעבר
המקבל טומאה הוא ומקבל גזרת
כתמים לטמא אשה מדרבנן: פנימית.
שאלל הרחיים: שתיהן טמאות.
שחיתונ דוחקת ענמה להתקרב אל
הרחיים ועוברת ונכנסת (ב) למעמדה
הפנימית הילכך שחיתון עברו שם ולא
ידעין מהי נפל: הפנימית טהורה.
שהפנימית אינה מתרחקת מן הרחיים
ליכנס צמעמד החיטון: אמבטי.
מרנן שהיו צאות לרחון: וטמאום.
והא עלה של זית דלא מקבל טומאה
ומקבל כתמים ומדקתני והביאוס לפני
חכמים מכלל דרביס פליגי עליה:
תנאי היא. דאיכא מנא דתנא דייחידה
פליגי עליה ורבנן מודו ליה: **מתני'**
ותולדות זו בזו. צממא מפרש לה
שאס היתה האחת מעוברת חולה
הדס בשאינה מעוברת והיא טהורה:
ואם לא היו ראיות וכו'. צממ' מפרש
שאס היו כולן טמאות או כולן
מניקות כולן טמאות כאלו ראיות
לראות דלמאן⁸ דס מציינו נפק:

הועתק על ידי אוצר החכמה

(א) קדושין עג: [ע' חוס']
סוטה כה. ד"ה גרמ'.

הנהגות הג"ח

(ב) רש"י ד"ה שחיתון
וכי' למעמד הפנימית:
(ג) ד"ה כנר פלה וכי'
ושחיתון ואין קאמר:

הנהגות הג"א

(א) גמ' היה פשיטה.
נמחק מינה הית:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה במטליות
וכי' משמע דאי חשיב
כו'. ע' סוטה עו ע"א
תד"ה דלא חיו:

תורה אור השלם

(א) ואגו ואכלו פתחיה
[נקתה לארץ תשב:
[ישעיה ג, כו]

הנהגות וצינונים

(א) "מתנה" ליתא
בראשונים וגו' ידרש
רבי חייא בר בר משמיה
דרבי: (ב) צ"ל ראיות
(דפוס) שנוצנו, וכמו
בסוף העמוד: (ג) רש"י
(גליון: (ד) הוא (דפוס)
שנוצנו: (ה) כתי'
"דמכלל מקום דמי'
וכי' בברטנורה. וכי'
ברשיי ריש דף סא:
(ו) צ"ל טומאות (רש"י):
(ז) צ"ל בתשמיש (דפוס)
ולבא (ס) "אכל מכאן
לה". (כתי' ספר"ם):
סו הראש' אינו גורם

ערוך לנר מסכת נדה דף נח עמוד א

בתוס' ד"ה כר' נחמי'. טעמא דר' נחמי'. הא דהוצרכו התוס' ליתן טעם לר' נחמי' והרי לקמן (ס ב) כבר נתנה הגמרא טעם דאמרין אמר רב מתנה מאי טעמא דר' נחמי' דכתיב ונקתה לארץ תשב כיון שישבה לארץ נקתה י"ל דהתוס' ס"ל דע"כ דרשה זו אינה רק רמז בעלמא כיון דמדאורייתא כתמים טהורים ואין נביא רשאי לחדש דבר היאך נאמר דהכתוב מלמדנו דכתם על דבר שאינו מקבל טומאה טהור ועוד אם מפסוק זה נילף לא שמענו רק דעל הקרקע טהורה ומנ"ל למילף על כל דבר שאינו מקבל טומאה דלמא על הקרקע דוקא טהורה מגזירת הכתוב ולכן ע"כ דהך דרשה דנקתה אינה רק רמז בעלמא ועל כן נתנו התוס' טעם אחר:

וטעם התוס' נלענ"ד לפרש דאע"ג דגם בדם נדה ודאי שנפל על דבר שאין מקבל טומאה היא טמאה והדבר טהור שאני התם דבזה הטומאה באה ממנה על הדבר ולכן אם הוא דבר שאין מקבל טומאה היא טמאה והדבר טהור אבל בכתם שהטומאה תבא עלי' מכח הדבר שנמצא עליו הכתם בזה אמרין דאם הדבר שנמצא עליו לא טמא גם היא לא נטמאה וכדאמרין לעיל לאחרים גורם טומאה לעצמו לא כל שכן הכי אמרין כאן איפכא לעצמו לא גורם טומאה לאחרים דהיינו האשה לא כל שכן שלא יגרום טומאה ולכן לא גזרו רבנן:

ערוך השולחן יורה דעה סימן קצ

סעיף מ - כשגזרו חז"ל על הכתמים גזרו על שני הדברים על טומאת האשה לבעלה ועל טומאת הדבר שנמצא בו הכתם ולפיכך אמרו דאם נמצא הכתם על דבר שאינו מקבל טומאה כגון שישבה על הקרקע ומצאה כתם על הקרקע וכן אם ישבה בבית הכסא על הדף החלול שאינו מקבל טומאה כיון שמחובר לכל הבניין המחובר לקרקע ואף שהדף נעשה מכלי שהיתה מקבלת טומאה מ"מ כיון שחיברה להבניין ועשה בה מעשה בטלה מתורת כלי וכן כל דבר שאינו מקבל טומאה כשישבה על זה ונמצא בו כתם כיון דאין בהדבר טומאה לא גזרו גם על טומאת האשה לבעלה וזהו עיקר הטעם מדין זה ויש טרח ליתן טעם אחר ואינו עיקר [עי' נודע ביהודה קמא יו"ד סי' נ"ב וח"ד סק"ח]:

חידושי הר"ן מסכת נדה דף נז עמוד ב

לא גזור אלא בדבר המקבל טומאה אבל בדבר שאינו מקבל טומאה לא וה"ט משום דבדבר המקבל טומאה כיון שמה שנמצא עליו הכתם טמא גזור בה רבנן כדי שלא יבאו לטהר הבגד אבל כשנמצא בדבר שאינו מקבל טומאה לא גזרו על האשה כלל

חידושי הרשב"א מסכת נדה דף נז עמוד ב

שלא טמאו כתמים הנמצאים על דבר שאינו מקבל טומאה, ואפשר מפני שלא גזרו אלא על המצוי ודבר שאינו מקבל טומאה אינו מצוי שתשב עליו או שתשתמש בו בישיבה ולבישה וכיוצא באלו שדרכן של כתמים לימצא, ובנמוקי מורי הרב ז"ל טעמא לפי שלא גזר אלא על דם שנמצא בדבר שראוי לטמאו מחמת ריעות דם דאשתכח בגויה ואגב הכי מטמינן גם האשה.

בית הבחירה (מאירי) מסכת נדה דף נז עמוד ב

חכמים העמידוהו בקרקע עולם על דין תורה שלא גזרו אלא על דבר המצוי או שלא גזרו אלא על דבר שראוי לטמאו מחמת הדם ותיטמא האשה אגבו:

סדרי טהרה סימן ק"צ ס"ק צג

אמרתי דבר המתקבל לענ"ד אהא דאמר רבי נחמיה [נח, א] כל דבר שאינו מקבל טומאה אינו מקבל כתמים, כתבו התוספות [ד"ה כרבי] טעמא דרבי נחמיה כיון דדבר שהכתם בו טהור, גם על האשה לא גזרו טומאה, עכ"ד. מבואר מלשונם דהיינו טעמא דמטהרין לאשה במצאה כתם על דבר שאינו מקבל טומאה, כיון דאותו דבר שנמצא בו הכתם טהור, לא רצו לגזור גם על האשה שום טומאה. אבל הר"ן בחדושיו שם [נז, ב ד"ה מודה] כתב וז"ל, והיינו טעמא משום דדבר המקבל טומאה כיון שמה שנמצא עליו הכתם טמא, גזור בה רבנן כדי שלא יבאו לטהר הבגד, אבל כשנמצא על דבר שאינו מקבל טומאה לא גזרו על האשה כלל, עכ"ל. מבואר מדבריו דעיקר גזרת חכמים היה לטמא בכתמים אינו אלא משום דדבר שנמצא בו הכתם טמא, משום הכי גזרו רבנן לטמא גם האשה, כדי שלא יבאו לטהר הבגד:

אבל מדברי התוספות לא נראה כן, אלא סבירא להו דהא דגזרו על הכתמים טעמא משום שלא יבואו להקל בנדה דאורייתא, כמו שאר הרחקות שהם מדברי סופרים, אלא היכא דנמצא הכתם על דבר שאינו מקבל טומאה לא רצו לגזור טומאה על האשה.

סדרי טהרה סימן ק"צ ס"ק צג

היכא שהיא עושה צרכיה לתוך הכלי ונמצא דם על צרכיה אין להקל מטעם שנמצא הדם על גבי דבר שאינו מקבל טומאה, דהא אם הוא דם נדה הכלי טמא, אף על גב שהצואה אינו מקבל טומאה מכל מקום הכלי טמא מחמת טומאת משא, וכמו שכתב רש"י ריש פרק דם נדה [נד, ב] ד"ה היא, עושה משכב ומושב. ואף שיש להקל גם בזה מטעם דתלינן דממקום הצואה אתיא, אפילו הכי מסתפינא להקל, וצ"ע:

מזה יצא לנו חידוש דין דהא דקיימא לן בנמצא כתם על דבר שאינו מקבל טומאה דלא גזרו בהא וטהורה, מכל מקום אם אותו דבר שנמצא עליו הכתם מונח על גבי דבר המקבל טומאה, כיון שאותו דבר שאינו מקבל טומאה מונח על דבר שמקבל טומאה ונטמא משום משא, לכך גם האשה טמאה. דהא לפי מה שכתבתי לעיל [ד"ה ועל פי זה אמרתי] בשם הר"ן בחדושיו עיקר הגזרה היה לטמא האשה משום דאותו דבר שנמצא עליו הכתם הוא טמא משום מקור מקומו טמא, משום הכי טימאו גם להאשה, דאי לאו הא לא קיימא הא, א"כ י"ל הוא הדין בנידון דידן, כיון דכלי תחתון טמא משום משא הכי גזרו נמי על האשה. ואף שלפי מה שכתבתי [ד"ה אבל לשיטת] בכוונת התוספות דסבירא להו דכיון דאותו דבר שנמצא עליו הכתם טהור, השווו מדותיהן ולא רצו לגזור טומאה גם על האשה, א"כ כאן נמי י"ל דטהורה, אף על גב שאותו דבר מונח על גבי דבר המקבל טומאה, מכל מקום אין זה מוכרח:

אבל טומאת משא הוא דוקא באדם ישראל ולא בכלים כי הכלים אם נשא הטומאה עליהם בלי נגיעה אינו נטמא. וזה מבואר ג"כ בר"מ פ"א מהט"מ והוא מהמשנה פ"ה דזבים וספרא ותוספתא הכלל כל שאין בהם רוח חיים אינו מטמא במשא ובס' סדרי טהרה סי' ק"ץ סקצ"ג באמצע פסקא המתחיל מזה כו' כת' הא דנמצא כתם ע"ד שאינו מקבל טומאה טהור אם הכלי הי' מונח על כלי אחר שמקבל טומאה כיון דהאחרון נטמא במשא וכן כ' קודם לזה ומביא ראיה מרש"י נדה נ"ד ותמהני עליו איך לא שת לבו דהר"מ והר"ש חולקים ע"ז וראייתם מספרא ומתוס' ומשנה דזבים ודברי רש"י אפשר ליישב עכ"פ ראויים ראשונים הנ"ל לסמוך עליהם בכתמים דרבנן. וצ"ע עליו דהעלים עין מהם

שני

הלכות נדה

חוט

קסב

ואמנם אם האשה מחזקת צידיה נייר וכדו',
אף אי נימא דנייר אינו מקבל
טומאה, מ"מ האשה טומאת צטומאת כתמים,
לדעת הקד"ט, משום דאדם הנושא משא,
לכו"ע איכא ציה טומאת משא [וקושית
המנ"ח על הקד"ט הוא רק לענין כלים
הנושאים דבר שאמק"ט שאין בהם טומאת
משא].

הועתק על ידי אוצר החכמה

קובץ תשובות הרב אלישיב חלק ג סימן קלד

והנה בסדרי טהרה סימן ק"צ ס"ק צ"ג העלה דבר חדש, דהא דקיימא לן בנמצא כתם על דבר שאין מקבל טומאה דלא גזרו בו משום כתמים, מכל מקום אם אותו דבר שנמצא עליו הכתם מונח על גבי דבר המקבל טומאה, כיון שאותו דבר שאינו מקבל טומאה מונח על דבר שמקבל טומאה ונטמא משום משא, לכך גם האשה טמאה. וזה על פי מה שכתב הר"ן דענין הגזירה היה לטמא את האשה משום דבאותו דבר שנמצא עליו הכתם הוא טמא משום מקור מקומו טמא משום הכי טימאו גם להאשה דאי לאו הא לא קיימי הא, אם כן הוא הדין בזה כיון דכלי התחתון טמא משום משא הכי גזרו נמי על האשה.

אמנם בזה חלוקים האחרונים עליו, הואיל ולפי הדין אין כלי מטמא כלי במשא. מכל מקום נראה פשוט דאם אשה קנחה עצמה בדבר שאינו מקבל טומאה דבדאי שייך טומאת משא לגבי האשה, ממילא היא טמאה גם משום כתם. וכמו כן יש לדון בכתם שנמצא על בגדה גם בבגד שאינו מקבל טומאה.

ואם כן נראה לדון דאשה [שקנחה] עצמה בנייר או בצמר גפן שהוא גם כן מיוחד לתשמישים כאלו, ומצא בו כתם שיש לטמאותה מדין כתם, או מטעם הנ"ל דהנייר והצמר גפן הואיל ותחילת עשייתו הוא לשם כך, יש עליהן תורת קבלת טומאה, וכנ"ל, או על פי יסודו של הסדרי טהרה. וכנ"ל.

וכל אלו שאמרנו שהיא חוששת לכתמיהו בין מטה בין ספסל בין חלוק דוקא כשהן בדוקין⁽¹⁾.

ואפילו בדקה קרקע עולם וישבה עליו ומצאה עליו דם אם אין לה לתלות במאכולת דהיינו יותר מגרים טמאה, כדאמרינן לקמן⁽²⁾, דאין הלכה כרבי נחמיה דאמר כל דבר שאינו מקבל טומאה אינו מקבל כתמים מההיא אתתא דהוה משתא במשתיתא ואשתכח דם תותא במשתיתא וכו' (גדה נח) (ב).

ושלש נשים שלבשו חלוק אחד ונמצא עליו דם שאמרנו⁽³⁾ כלן טמאות, אם נתעסקה אחת מהן בכתמים כולן טהורות, שכולן תולות בה⁽⁴⁾ והיא תולה בכתמיה.

ציוני הלכה
ה"ב. ע"י קל סעי' י.
רז"ה ס"ק ב. ע"י סד"ט ס"ק יט.
ה"א. ע"י קל סעי' נג.
ה"א. הניחתו בקופסא וכו' ס"י קל סעי' לג.
הניחתו תחת הכר וכו' ס"י קל סעי' לד.
ה"א. הניחתו בקופסא וכו' ס"י קל סעי' לג.
הניחתו תחת הכר וכו' ס"י קל סעי' לד.

מסורת הראב"ד

- (1) כמבואר ס"י א הל' ב
- (2) ס"י ג הל' ה
- (3) לעיל הל' ט
- (4) הל' א יד
- (5) הל' טו-כא

סימן ג

עתה נפרש באותן המקומות שהיא צריכה לחוש להם אם יש לה במה לתלות אם תולה אם לאו⁽⁶⁾, ובאיזה שיעור היא תולה⁽⁷⁾.

ונאמר תחלה המקומות שאינה תולה ואע"פ שהיא יכולה לתלות. ולא נמצאו מהם כי אם שנים, והן בעד שהיא בודקת בו את עצמה אם בדקה בו בלילה ולמחר מצאה עליו דם. ויש בענין הזה שלשה דינים חלוקים זה מזה. האחד אם בדקה בעד הברוק לה והניחתו בקופסא ולמחר מצאה עליו דם בין שהכתם עגול בין שהוא משוך טמאה בכל שהוא (גדה יד) ואין תולין כאן במאכולת. והשני אם בדקה בעד הברוק לה והניחתו תחת הכר או תחת הכסת ולמחר מצאה עליו דם (גדה יב), משוך טמא בכל שהוא, עגול טהור

השגות הרז"ה

דדרש ר' חייא בר אבא משמיה דרב הלכה כרבי נחמיה (גדה טו), ובצרייתא תניא (שם) הורו חכמים כר' נחמיה. והכיל דתניא (שם) מעשה כל לפני חכמים וטמאוס אוקימנא כר' יעקב בר פלוגתיה דר' נחמיה, מ"מ דר' נחמיה עדיפא דתליא כלשלי כרבי כרז וטמאול.

(ב) עוד כתב הרב דאין הלכה כרבי נחמיה מההיא דהות משתא ואולא ואשתכח דם תותא במשתיתא. ואין זו ראיה לדבריו, כי משתיתא כלי אורג הוא⁽⁸⁾ ודבר המקבל טומאה הוא דמתרגמין עס המסכת (שופטים טו, יג) עס חכסנא במשתיתא. ואדרבא דר' נחמיה עדיפא דאוקימנא דרב אשי דאמר שמואל דאמר כר' נחמיה, ורב נמי הכי סבירא ליה

לנפש תדרשנו

נקט מטה, שהרי במטה אם אחת התעסקה בכתמים בזמן שישבו על המטה פשיטא דתולים דהרי הוי יסבה בצד המתעסקים (ס"ג ג הל' ד), ואם התעסקה בכתמים בזמן שלא ישבה על המטה, אין תולים ממקום למקום. מיהו הרשב"א כתב דין זה גם גבי מטה, ובבית הקצר (כא), מוסיף הרשב"א תנאי: "ואפשר שמעסק זה היה. והוא שאפשר שנגעה כאן בכתמים", מבואר שמידי דוקא כשנתעסקה בזמן ישיבתם על המטה. וצ"ע מאי קאמר "תולות בה", הרי בכה"ג יש לכל אחת לתולות בכתמים עצמם. ונראה דצ"ל שהלשון "תולות בה" נקט הרשב"א מחמת חלוק. מיהו צ"ע על לשון השו"ע (סע' נג) שנקט לשון "תולות בה" בענין מטה בלבד, וכן צ"ע על הכ"י שכתב שכן מבואר בראב"ד.

י. **דאין הלכה כר' נחמיה.** שאר הפוסקים הראשונים פליגי על רבנו בזה. ע' תוה"ב (כג): "דהיאך נדחי הא דדריש ר' חייא וכו' מקמי האי משתיתא דלא איתברר מאי היא".

יא. **כלי אורג הוא.** ורבנו מפרש דמשתיתא הוא פשוטי כלי עץ. כ"כ הרשב"א (תוה"ב ס"ד, ח' לדף ט:) והמאירי (לדף נז). ורש"י פ"י שהוא הטווי, והוא אינו מקבל אלא טומאת נגיעים, וע' תוס' סוכה יב: סוף ד"ה באניצי דכתבו דיש מקום לדון אותו כאינו מקבל טומאה.

יב. **תולות בה.** נראה כוונתו שתולות בזמן שלבשה את החלוק אף דלבשה הראשונה וקמ"ל דלא אמרינן כאן נמצאו כאן היו לחזירא (וכעין דמבואר בגמ' דף ס. "מהו דתימא וכו'"), ונקט רבנו חלוק ולא

צבוע. נמצא על דבר שאינו מקבל טומאה כיצד, תנן בפרק האשה שהיא עושה צרכיה (נט, ב) שלש נשים שישבו על ספסל של אבן או על האצטבא שבמרחץ רבי נחמיה מטהר שהיה רבי נחמיה אומר כל דבר שאינו מקבל טומאה אינו מקבל כתמים. ואמרינן עלה (ס, ב) אמר רב הונא מטהר היה רבי נחמיה ואפילו באחורי כלי חרס פשיטא מהו דתימא ליגזור גבו אטו תוכו קמשמע לן. אמר אביי מטהר היה רבי נחמיה במטלניות שאין בהן שלש על שלש דלא חזיאן לא לעניים ולא לעשירים, כלומר ואע"פ שזה מקבל טומאה אלא ששיעורו גרם לו, אפילו הכין כיון דהשתא מיהא לא מקבל טומאה בכלל דברי ר' נחמיה הוא. דרש חייא בר רב משמיה

שלא נשתנו מראה דמים. ותדע לך, דאי לא, ליתני אם יש לה מכה רואין אם אין [דם] מכתה משונה ° מדם ראייתה תולה במכתה ואם לאו אינה תולה, אלא ודאי סתמא תולה עד שיתברר שנשתנו מראה דמים שלה, כך נראה לי, וכן פסק גם הרמב"ם ז"ל (פ"ד מאיסור"ב הל' כ').

פסקא י"ח

נמצא הכתם על דבר שאינו מקבל טומאה ועל בגד צבוע

טוש"ע סי' ק"צ סעיף י', ל"ב

פעמים יש שאין לה במה לתלות ואפילו הכי אינה חוששת ° לכתמיה, והוא בשני ענינים, האחד בשנמצא הכתם על דבר שאינו מקבל טומאה לפי שאין מקבל כתמים אלא הדברים המקבלים טומאה, והשני בשנמצא על בגד

תורת הבית הקצר

פסקא י"ח

פעמים שאין לה במה לתלות ואפילו כן אינה חוששת כלל לכתמיה. כיצד בדקה קרקע עולם או כל דבר שאינו מקבל טומאה ולא טומאת מדרס וישבה עליו ונמצא עליו דם ואפילו מלוכלך כולו בדם אינה חוששת, שלא טמאו את הכתמים אלא הנמצאים על גבי דבר המקבל טומאה.

מראה הבית

זמנה לראות.

ובאמת כי אני הייתי מן המתירין כמו שאתה רואה בחבורי ספר תורת הבית ומן הטעמים והראיות שכתבתי שם, אבל המקרים והסבות בסתום חכמה יודיענו, כי מקרוב ראיתי נשים ששופעות דם שלא בשעת וסת והאם שלהן נופח הרבה ושופעת דם, ורבים היו אומרים שזו מכה ותולין בה, ויראתי להורות בה עד ששאלתי לרופאים, ומקצתן אומרים שדם מכה הוא ורצו להתיר, ומקצת מן הבקיאין שבהם אמרו שאי אפשר כן, שאילו קבלה האם שלה קלקול גדול כזה אי אפשר לה לחיות בשום צד זמן מרובה, ובקרב ימים היה חולי זה מביאה לידי מיתה. ועל כן נמנעתי מלהורות בה היתר ומשכתי את ידי ממנה. ועל זה אמרתי שאין אנו בקיאין במכות אלו ואין תולין בהן להקל. (ש"ת הרשב"א החדשות (מכת"י) סי' פ"ח)

ומה ששאלת אם נסמך על הרופאים שאומרים שירפאו אותה ואומרים שכבר נתרפאו אחרות על ידיהם. אם יש ביניכם רופא מומחה נראה דאפשר, שכבר ראינו רבותינו שסמכו עליהם במפלת כמין שערות וכמו שאמרו בפרק המפלת.

(ש"ת הרשב"א החדשות (מכת"י) סי' פ"ט)

עוד נשאל מי שיוצא ממנו דם מפי האמה בהרגל פעם או פעמים בחדש בין ער בין ישן בלא הרגשה ובשעת תשיש נמצא בעד האיש והאשה טיפי דמים גם לאחר תשיש כשהאיש מקנה טפות דם יוצאות מפי האמה אם יש לחוש לספק נדה או תולה בבעלה כמו ששינו ותולה בכל דבר וכו' ועוד שהאשה חול מננה זה כמה מלהיות לה אורח כנשים.

והשיב תחילה אומר שאין הנדון דומה לראיה, דהתם היא דתלי' משום דהו' להו' כתמים וכתמים דדבריהם והקלו בהם בכל מקום. ותדע לך, שאילו נתעסקה בכתמים ומצאתה (בלב) [כתם] תולה בו ואפילו נמצא על בשרה, ואילו נתעסק בכמו מיני דמים ובדקה טמאה ואינה תולה בהם. ואף על פי שאמרו אותו מקום בדוק הוא או דחוק הוא אצל מאכולת, הני מילי

שאלת, קטנה שנשאת ועדיין היא תוך הפרק ולא ראתה, וכשנשאת ובא עליה הבעל, עם הכנסת עטרה קשתה הרבה וראתה דם ולא גמר ביאתו ופירש מחמת קשוייה וצעה, וספרה וטבלה, וכשבא עליה כן אירע לה פעם שניה ושלישית ורביעית, וכן חמשיית וששית, אלא שבחמשיית וששית גמר ביאתו בקושי וצער ודמים, וכן כל ביאה וביאה ממשכת ראייתה, ורואה עם הדם לחות כלחות המכה, והדיענו אם נדון זו רואה מחמת תשיש מביאה שלישיית שהשיר בתוליה ואילך וצריכה בדיקת שפופרת, או דילמא כיון דבהכנסת עטרה לבד רואה אין זה מן המקור ואין זו נדונת כרואה מחמת תשיש אלא שפתחה צר ודם צדידן הוא. עוד תודיענו אם נחוש לדברי הרמב"ן ז"ל שכתב דעכשו אין תולין במכה.

תשובה דברים אלו קשין מאד ללמד בהן הלכה למעשה, שכבר ראית שהתירו במשנה ב"ש וב"ה בנותנין לה לילה אחת וד' לילות ועד שתחיה המכה כל אחת כמה שהיא, ואפילו הכי לא סמכו בזה אחריהם ואסרו הכל, ור' יוחנן וריש לקיש לא אסיקו מינה אלא כמה דמסיק תעלא מבי כרבא, ואיך נעמוד אנחנו ונתיר ונסמך על שיקול דעתנו.

ומכל מקום אפשר דלהוציאה מבעלה אחר ג' ביאות אין מוציאין אותה, כיון שאמרו דאפילו לאחר השרת בתולין יש דם צדידן ומתירין אותה לכתחלה עד תשלום ד' לילות, ואנו אין לנו לבעול על דם זה כרבותינו שגמרו ואמרו דאין לנו אלא בועל בעילת מצוה ופורש, אבל להוציאה משלישית ואילך אפשר דלא, אלא אם ראתה מחמת תשיש אחר שתחיה המכה דהיינו יושבת על גבי קרקע ורואה יושבת על גבי כרים וכסתות ואינה רואה כדאיתא בריש פרק תנוקת, אבל לאחר שתחיה המכה וראתה בשעת תשיש ממש, אם ראתה כן ג' פעמים איני רואה לו היתר אלא בבדיקת שפופרת, ועכשו אין אנו בקיאין באותה בדיקה.

ולתלות במכה, באמת כי הראב"ד ז"ל והרמב"ן ז"ל אמרו שאין תולין בה עכשו, שאין לך מכה גדולה יותר מביאת הבתולה ואפילו הכי גמרו שלא לסמך עליה ואפילו בקטנה שלא הגיע

כוותיה. ושמואל נמי כוותיה סבירא ליה, דגרסינן בפרק הרוואה (נז, ב) אמר שמואל בדקה קרקע עולם וישבה ומצאתה עליו דם טהורה, ואמר רב אשי (נח, א) שמואל דאמר כרבי נחמיה. ומשתייתא מכלי אורג המקבלין טומאה הוא, דמתרגמינן עם המסכת (שופטים טז, יג) עם אכסנא במשתייתא, וכן פירש הר"ז הלוי ז"ל¹³⁴ יש מפרשים משתייתא טווי והוא מקבל טומאה, וכן פירש הרמב"ן ז"ל. וכן פסק הרמב"ם ז"ל כרבי נחמיה וכן עיקר. ומכל מקום מההיא דמשתייתא שמעינן לדידן¹³⁵ לעוברת על דבר המקבל טומאה ונמצא עליו דם ואינה יודעת אם ממנה או מעלמא, תיזיל ותיתי ואי מתרמי לה טמאה, ודוקא בשנמצא על מה שהיה בדוק לה מתחילה, ואי לא מתרמי לה טהורה. והשני כתם הנמצא בבגד צבוע כיצד, תניא בפרק האשה (סא, ב) בגד צבוע מטמא משום כתם רבי יהונתן בן יוסף אומר אינו מטמא משום כתם שלא תקנו בגדי צבעונין לנשים אלא להקל על

דבר הלכה כרבי נחמיה אמר ליה רב נחמן אבא תני בא מעשה לפני חכמים וטמאום ואת אמרת הלכה כרבי נחמיה, ואסיקנא תנאי היא דתניא רבי יעקב מטמא ורבי נחמיה מטהר והורו חכמים כרבי נחמיה. וכתב הר"ר אברהם ז"ל¹³³ דלית הלכתא כרבי נחמיה, והביא ראיה מדאמרין בפרק הרוואה (נח, א) ההיא איתתא דאשתכח לה דם במשתייתא אתו לקמיה דרבי ינאי אמר להו תיזיל ותיתי אי מיתרמי לה טמאה ואם לאו טהורה, ופירש הרב ז"ל משתייתא פשוטי כלי עץ מכלי אורג. ואין דבריו ז"ל מחוורין כאן, דהיאך נדחי הא דדריש רב חייא בר רב משמיה דרב דהלכה כרבי נחמיה מקמיה האי דמשתייתא דלא איתברר מאי היא. ועוד דמדשקלי רב הונא ואביי בדרבי נחמיה, אלמא כוותיה סבירא להו. ועוד שהרי שנינו והורו חכמים כרבי נחמיה, ומי שטימא רבי יעקב בר פלוגתיה דר' נחמיה הוא, ולא קיימא לן כוותיה, דיחידאי הוא לגבי רבי נחמיה וחכמים דהורו

צינונים והערות: 133 וכתב הר"ר ז"ל. סי' ב' (הל' י"ב) 134 הר"ז ז"ל. בהשגות שם 135 שמעינן לדידן כו'. ונפסק להלכה בשו"ע סעיף ל"ב

תורת הבית הקצר

הכתם הנמצא על בגדי צבעונין יש מי שהורה [שאינו מטמא משום כתם, שלא גזרו על הכתמים על בגדי (פשתן) (צבעונין)], ויש מי שהורה להחמיר, ונראה כמי שהורה לטהר שלא אמרו כתמים להחמיר אלא להקל, אלא שהחמיר בדברים אלו תבא עליו ברכה.

מראה הבית

פסקא י"ח

גמרא אמר שמואל בדקה קרקע עולם וישבה עליו ומצאה עליו דם טהורה... אלא דהכי קאמר שמואל טהורה מדאורייתא, וכיון שכן אף מדבריהם טהורה, שלא טמאו כתמים הנמצאים על דבר שאינו מקבל טומאה. ואפשר מפני שלא גזרו אלא על המצוי, ודבר שאינו מקבל טומאה אינו מצוי שתשב עליו או שתשתמש בו בשיבה ולבישה וכיוצא באלו שדרךן של כתמים לימצא. ובנמוקי מורי הרב ז"ל טעמא לפי שלא גזר אלא על דם שנמצא בדבר שראוי לטמאו מחמת ריעות דם דאשתכח בגויה ואגב הכי מטמינן גם האשה.

(חידושי הרשב"א נדה נו, ב)

תנאי היא דתניא ר' יעקב מטמא ור' נחמיה מטהר והורו חכמים כר' נחמיה, פי' והא דתני אבוא דרב נחמן בא מעשה לפני חכמים וטמאום, ר' יעקב היא. ולענין פסק הלכה כתב הראב"ד ז"ל דלית הילכתא כר' נחמיה. והביא ראיה ממעשה דבפרק הרוואה דההיא איתתא דאשתכח לה דם במשתייתא ואתאי לקמיה דר' ינאי ואמר להו תיזיל ותיתי אי מתרמיא לה טמאה ואם לאו טהורה, פירש הרב ז"ל משתייתא פשוטי כלי עץ מכלי אורג.

וזה תימנה, היאך נדחה הא דדרש רב חייא בר רב משמיה דרב הלכה כר' נחמיה, ועוד דמדשקלי רב הונא ואביי בדר' נחמיה משמע ודאי דסבירא להו כותיה, ועוד שהרי שנינו הורו חכמים

לגבי מאכולת אבל לגבי שאר כתמים אמאי, אלא שבבדיקה לא הלכו בהם להקל.

וההיא נמי דאיש ואשה לאו ראייה היא, דהתם היינו משום דיגיד עליו רע, דכיון שנמצא שם בספל על המים חזקה ממקום המים בא וטהור הוא. ותדע לך דהא התם ליכא מידי למיתלי ביה, אלא דכיון דאתא עם מי רגלים תלינן דילמא מכה יש שממנה שותת ויורד, אף על גב דבעלמא לא תלינן בסתמא, אבל היכא דהלכה ומצאה טמאה מנלן דתלינן בבן ובבעל.

אלא מיהו ודאי מסתברא ודאי דתולה היא זו, דכיון דאיכא ודאי מכה בבעל שותת מוציא דם אפילו שלא בשעת הטלת המים מצאת בשעת תשמיש ודאי תלינן, כל שכן במסולקת דמים שאפי' הדם טהור כבי הא לכולי עלמא וכדתניא בריש פ' תינוקת הרוואה דם מחמת תשמיש משמשת פעם ראשונה ושניה וכו', ועד כאן לא פליגי התם אלא בדם אי מקומו טמא אי לא אבל באשה לא דכולי עלמא אשה טהורה שתולה במכתה.

ואף על פי שהבועל את הבתולה ואפילו קטנה חששו להחמיר ברמיה, דאסיקנא התם בכולהו בועל בעילת מצוה ופורש ואף על פי שאין לך מכה גדולה מזו, התם משום דאיכא למיחש לשמואל דאמר יכולני לבעול כמה בתולות בלא דם, אבל כאן דאיכא מכה ממש תלינן. ועוד דבבתולה יש להחמיר לפי שאינה אלא שעה אחת ופעם אחת, אבל כאן אם תחוש אף אתה אוסרה על בעלה.

(שו"ת הרשב"א חלק ז' סי' קס"א- תשובה זו נשנית בשו"ת מכת"י סי' צ"ב בהרחבה- עי' מלואים למרה"ב כאן, ועיי' עוד משא ומתן מענינים אלו)

לדברי רבי יהונתן, דרבי יהונתן סבר שבאותו פולמוס בקשו לגזור על בגדי צבעונין כדרך שגזרו על העטרוט אלא שהניחום להקל על כתמיהן. וה"ר משה ב"ן ז"ל פסק כתנא קמא דרבי יהונתן. והר"ר אברהם ז"ל לא גלה דעתו בזה. ונראין דברי הרב רבי משה בר מיימון ז"ל, דלא אמרו כתמים להחמיר אלא להקל.

כתמיהן. ופסק הרמב"ם ז"ל כרבי יהונתן. ונראה שפסק כן משום דקא יהיב טעמא למילתיה דהתירו בגדי צבעונין לנשים, וכדתנן בסוטה פרק עגלה ערופה (מט, א) בפולמוס של אספסינוס גזרו על עטרוט חתנים ועל האירוס בקשו לגזור על בגדי צבעונין אמרי הא עדיפא כדי להקל על כתמיהן. ואע"ג דהא דאמרינן בקשו לגזור אינה מכלל המשנה אלא שהוא פירוש

מראה הבית

וכדמתרגמינן עם המסכת עם אכסנא במשתייתא. וכן פי' הרז"ה ז"ל, ויש מי שפירש משתייתא טווי והוא מקבל טומאה, וכן פי' הרמב"ן ז"ל. וכן פסק הרמב"ם ז"ל כר' נחמיה. (חידושי הרשב"א נדה ס, ב)

כר' נחמיה, ומי שטימא ר' יעקב בר פלוגתיה דר' נחמיה הוא ולא קי"ל כותיה אלא כר' נחמיה וכחכמים דהורו כותיה, ושמואל נמי כותיה סבירא ליה וכאוקמתיה דרב אשי בפרק הרואה, ומשתייתא מכלי אורג המקבלין טומאה הוא,

רא"ש מסכת נדה פרק ט

דריש רבי חייא בר רב משמיה דרב הלכה כרבי נחמיה. אמר ליה רב נחמן אבא תני מעשה בא לפני חכמים וטמאה ואת אמרת הלכה כרבי נחמיה אמר ליה מאי היא דתניא ב' נשים שהיו טוחנות בריחים של יד ונמצא דם תחת הפנימית שתיהן טמאות תחת החיצונה החיצונה טמאה הפנימית טהורה. בינתיים [שתיהן טמאות] וזה היה מעשה ונמצא דם על שפתה של אמבטי ועל עלה של זית בשעה שמסיקות את התנור ובא מעשה לפני חכמים וטמאה. תנאי היא. דתניא רבי יעקב מטמא ורבי נחמיה מטהר והורו חכמים כרבי נחמיה ונראה דהלכה כר' נחמיה מדדריש ר' חייא בר רב משמיה דרב הלכה כרבי נחמיה ומדשקלי וטרו כל הני אמוראי אליביה. וכן לעיל בריש פרק הרואה כתם (דף נח א) (מ) מוקי רב אשי מילתיה דשמואל כרבי נחמיה. וכן פסק ר"ח דהלכה כר' נחמיה. והראב"ד ז"ל כתב דאין הלכה כרבי נחמיה. והביא ראיה מדאמר בפ' הרואה כתם (שם) ההיא איתתא דאישתכח לה דמא במשתיתא אתיא קמיה דרבי ינאי אמר תיזול ותייתי אי מתרמי לה טמאה ופירוש משתיתא (נ) כלי עץ ומכלי האורגים. ונראה דמאחר דלא איתפריש לן שפיר מהו משתיתא ראוי לפרש שהוא כלי המקבל טמאה כדי שלא נדחה כל הנך ראיות שמוכחות שהלכה כרבי נחמיה. ואת המסכת (שופטים טז) מתרגמין עם (ס) אכסנא וית משתיתא. וי"מ משתיתא טווי והוא מקבל טומאת נגעים. וכן פסק הרמב"ם הלכה כרבי נחמיה:

חידושי הר"ן מסכת נדה דף ס עמוד ב

דרש חייא בר רב משמיה דר' הלכה כר' נחמיה הכי נקטי' דכיון דחייא בר רב דרש לה ורב הונא ור' חנינא ואב"י דהוא בתרא שקלי וטרו אלמא הלכתא כותיה ועוד דרב אמר לעיל בפרק הרואה שמואל דאמר כר' נחמיה ואף על גב דאבואה דרב נחמן תני דבא מעשה לפני חכמים וטמאו' ומאן חכמים ר' יעקב דפליג עליה דר' נחמי' כיון דחכמים הורו כר' נחמיה לא קי"ל כר' יעקב וכ"פ הרמב"ם ז"ל כרבי נחמיה אבל הראב"ד ז"ל כתב דלית הלכתא כרבי נחמיה והביא ראיה מההוא עובדא דההיא איתתא דאישתכח לה דמא במשתית' כדאיתא בפ' הרואה שהוא סבור דמשתיתא פשוטי כלי עץ היא ואפ"ה אמרינן דאי מתרמי לה טמאה ואין זו ראיה דדילמא משתיתא מכלי אורג שמקבלין טמאה:

חידושי הרשב"א מסכת נדה דף ס עמוד ב

ולענין פסק הלכה כתב הראב"ד ז"ל דלית הילכתא כר' נחמיה והביא ראיה ממעשה דבפ' הרואה (נ"ח א') דההיא איתתא דאשתכח לה דם במשתיתא ואתא לקמיה דר' ינאי ואמר להו תיזיל ותייתי אי מתרמיא לה טמאה ואם לאו טהורה, פי' הרב ז"ל משתיתא פשוטי כלי עץ מכלי אורג, וזה תימה היאך נדחה הא דדרש רב חייא בר רב משמיה דרב הלכה כר' נחמיה, ועוד דמדשקלי רב הונא ואב"י בד' נחמיה משמע ודאי דסבירא להו כותיה, ועוד שהרי שנינו הורו חכמים כר' נחמיה ומי שטימא ר' יעקב בר פלוגתיה דר' נחמיה הוא ולא קי"ל כותיה אלא כר' נחמיה וחכמים דהורו כותיה, ושמואל נמי כותיה סבירא ליה וכאוקמתיה דרב אשי בפ' הרואה, ומשתיתא מכלי אורג המקבלין טמאה הוא וכדמתרגמין עם המסכת עם אכסנא במשתיתא. וכן פי' הרז"ה ז"ל, ויש מי שפירש משתיתא טווי והוא מקבל טמאה, וכן פי' הרמב"ן ז"ל, וכן פסק הרמב"ם ז"ל כר' נחמיה.

סדרי טהרה סימן קצ ס"ק צ"ג

לפי שהתוספות [נח, א שם] מפרשים האי משתיתא דאמר התם בסמוך הוא מקבל טומאת נגעים, אם כן לא שייך לומר כטעם הר"ן כדי שלא יבואו לטהר הבגד, דאם כן מאי טעמא גזרו על משתיתא שיטמא בכתמים, דהא הכא הוא באמת אינו מקבל טומאה מן הדם. לכך הוצרכו לפרש דכיון שאותו דבר שנמצא בו כתם אינו מקבל שום טומאה, לכך לא גזרו על האשה, ודוקא בדבר שאינו מקבל שום טומאה הוא דלא גזרינן, מה שאין כן במקבל שום טומאה, אפילו טומאת נגעים, גזרו גם באשה. אבל הר"ן פירש לקמן דף ס' ע"ב [ד"ה דרש] דהאי משתיתא הוא מכלי אורג שמקבל טומאה, משום הכי פירש כפשטיה. מיהו גם לדברי התוספות אין לו טעם כל כך, דמה ענין טומאת נגעים להכא, ועל כרחך צריך לומר דלא פלוג, ושם טומאה אחת היא.

סדרי טהרה סימן קצ ס"ק יט

שאינו מקבל טומאה. בספר מנחת יעקב [תורת השלמים ס"ק יג] רוצה להחמיר בנמצא על בנין מחובר, כיון שהוא מקבל טומאת נגעים לשיטת התוספות [נח, א ד"ה כרבי נחמיה] והרא"ש [נדה פ"ט סימן ב]. ובספר כרתי ופילתי [תפארת ישראל ס"ק ט] חולק על זה, דבלאו הכי הרז"ה [שער הכתמים סימן ב אות ב] והביאו הרשב"א בתורת הבית הארוך [בית ז שער ד כג, ב] חולק על התוספות, וגם דאין נגעי בתים נוהג אלא בארץ ישראל, ועוד כמה חלוקים שצריך עצים ואבנים ועפר בכל אחד מהכתלים, וכמבואר במסכת נגעים [פרק יב משנה ב]. וכן משמע פשטיה דשולחן ערוך, בכך אין להחמיר. ועיין מה שכתבתי לקמן סעיף ט"ו בזה:

ערוך השולחן

סעיף מא

ולכן כל כלים שאינם מקבלים טומאה כמו כלי אבנים כלי גללים כלי אדמה ונמצא עליהם כתמים האשה טהורה ופשוט הוא דאם נמצא על כלי הראוי לשכיבה דמטמא טומאת מדרס אף שאינו מטמא טומאת מת מקבל כתמים ונראה דאף אם מקבל טומאה מדרבנן אף שמן התורה אינה מקבלת טומאה מ"מ טמא בכתמים ויש שרוצים להחמיר גם במי שמקבל רק טומאת נגעים בלבד ולפ"ז גם בית יקרא דבר המקבל טומאה שהרי יש נגעי בתים ואינו עיקר ודחו הגדולים דבר זה [עי' כרו"פ וס"ט סקי"ט]:

תכג

ב ד י ן ט ו מ א ת כ ת מ י ם

גבי טומאת כתמים אמרין דדבר שאינו מקבל טומאה כגון בית אין בו טומאת כתמים, והקשה אחד הא מקבל טומאה בנגעים, ואמר הגר"ח זצ"ל במה שהיא מקבלת טומאה בנגעים, אין זה נקרא דבר המקב"ט דעכשיו אין לו שום חלות דין. ורק כשיפול בו נגע יעשה הבית שרץ. ואין נקרא דבר המקב"ט וחזר אחד והקשה, מהא דאמרין אין מסככין בדבר המקבל טומאה אפילו באניצי פשתן משום שמקבל טומאת נגעים.

סה

מ ק ו ה ב ב י ת

יש לחקור אם יכול לעשות מקוה בבית ולא יהא כאן החסרון דהויתו על ידי דבר המקבל טומאה, אף דבית מחטמא בנגע צרעת. וצ"ל דטומאת צרעת היינו דעצם הבית נעשה לדבר טמא ולשרץ, אבל לא שיש לבית תורת קבלת טומאה מנגע, ומה דבדבר המקבל טומאה אינו יכול לעשות מקוה הוא משום דין זה שמקבל טומאה הוא כמו חלות דין של טומאה על החפץ, אבל מה שביט יכול להתטמא בנגע אין עוד על הבית שום טומאה ולא מקרי הויתו ע"י דבר המקבל טומאה.

והא דאיתא דאין מסככין סוכה באניצי פשתן משום דשתי וערב מתטמא בנגעים, ומקרי ממילא דבר המקבל טומאה, משום דבגד המתטמא בנגע מלבד שהוא נעשה לדבר טמא ולשרץ עצמו, עוד יורד עליו דין קבלת טומאה וסימנך דאחרי טהרתו צריך טבילה לטהור, הרי דקבל טומאה מהנגע, דבדין שהוא נגע צרעת לא שייך טבילה וכיון שרבתה התורה לענין נגעים שגם שתי וערב תורת בגד לו לענין נגעים אינו כמו בית במתטמא בנגע אלא כמו בגד שיש לו גם תורת קבלת טומאה דיש להשתי או להערב תורת בגד לדין נגעים. והראיה על זה דגם הם צריכין טבילה ולכן פסולין לסכך שיש עליהם תורת קבלת טומאה לענין נגעים ולא דמי לבית, וכמוש"ב. ע"כ. (ועי' מש"כ נידה נ"ח.).

ברתי

הלכות נדה סימן קצ

ופלתי

דמנטרף, קמ"ל דלא מנטרף, וא"כ שפיר קמנעי לן. וא"כ דצרי הרא"ש מכוונים כדעת התוס' וטור בנו מצלי הצדל ודוק:

[ט] מקבל טומאה. עיין ש"ך ס"ק ט"ז שהציא בשם תוס' ר' נחמיה כתם בדבר שאינו מקבל טומאה, הואיל

דהבגד שהכתם עליו טהור, אף על האשה לא גזרו טומאה. ומה שייך זה הטעם אם הבגד טהור בטומאת כתם ומטמא בנגעים. ואפשר כיון דמראה אדום בתכלית אדמימות מטמא בנגעי נדה נח ע"א ד"ה כ"ר נחמיה) ורא"ש (נדה פ"ט סימן ז), דדבר המקבל טומאה בנגעים יש בו מכלל כתמים. (ואמר) [ואמנם] שתוס' ורא"ש כתבו [כן], אבל הר"ז"ה בהשגתו (בעלי הנפש שער הכתמים סימן ג אות ז) פירש האי משתיחא (נח ע"א) אין הפירוש שתי כמו שכתבו התוס', רק כלי אורג, וא"כ הוי דבר מקבל טומאה. וכן הר"ן בפרק האשה (נדה

י. כתם שנמצא על דבר שאינו [ט] מקבל טומאה, לא גזרו עליו. כיצד, בדקה קרקע עולם (או בית הכסא שאינו מקבל טומאה), (מרדכי ה"נ בשם סמ"ג וסמ"ק) או כל דבר שאינו מקבל טומאה, וישבה עליו ומצאה בו בגדים, וא"כ צריך להיות נראה בצגד, שלא יהא מקום ספק שנפל עליו איזה מראה אדום משום נד, וגלל כן אמרו דצגד נצוה אינו מטמא בנגעים כמו שאין מטמא בכתמים.

ברתי

הלכות נדה סימן קצ

ופלתי

רלא

וא"כ אם אשה ישבה על צגד לצן ואח"כ נמצא עליו מראה נגע אדמדם, ודאי טהור משום נגע, דאמרין מאשה צא על הצגד ואין כאן נגע. וא"כ כיון שתולה זה לטהר הצגד, אף אנו מנריכין לטמא אשה משום נדה, דהרי אנו אומרים ממנה יצא הדם, ואין נטהר אותה. וזה דוחק, ולכן נראה דמטעם זה השמיטו המחבר והרמ"א:

ויהיה איך שיהיה, דוקא בנגעי צגדים אצל לא בנגעי צתים, דמלכד דאין לו טעם בשום נד, ומה ענין זה לזה, ואפילו צתים נצוים יש בהם משום נגעים, אף גם דזה לא שייך רק בארץ ישראל ולא בחו"ל לארץ, וכמה אופנים צה, וזה אין לו לכתם כלל. ולכך יפה פסק [הרמ"א] דכתם שעל הצנין אינו מטמא אף דמטמא בנגעי צתים, ודלא כהמנחת יעקב (ס"ק יג) ודוק:

ב א מני פ"ד מהל' משכב ומשכב הל"ז סמך ללחין קא:

בא ב מ"י פ"י מהל' כלאים הל' כו (וע' השנוה וזכ"מ) סמך ללחין פנ טו"ע"י י"ד סי' שא ע"ה ונכד אלפס כ"ה פ"א קפ"א:}

בב ג ד מ"י שם הל' טו"ע"י שם פ"י ו':

בג ה מ"י שם הל' כו: **בד** ו מ"י פ"א מהל' אסורי ביאה הל' ו' (וע' גמ"מ וזכ"מ) סמך ללחין קא טו"ע"י י"ד סי' ק"ג פ"י ו':

בה ז מ"י פ"ה מהל' מעשה הל"ו סמך עשין מ"ס טו"ע"י א"ח סי' חקק ספק ד' **בז** ח מ"י פ"ט מהל' אסורי ביאה הל' לו' פ"ד מ"ל' משכב ומשכב הל"ז סמך שם טו"ע"י י"ד סי' ק"ג פ"י ו':

תוספי הרא"ש

ומוכר כסות אין חייבין לעשות בהן ציצית. ור"ח תירץ דשארי ציצית שהיא מצוה חשובה ושקולה כנגד כל המצוות כדברשין בהמנות והכרתם את כל מצוה וגם ציצית וז' חוטין וז' קשרים עולין למנין תרי"ג מצות להכי איבא לרובע לרש. וי"מ דההיא שעתא דרבי ירמיה ליה פי' בההיא שעתא כשנתנין אותו במיטה דאיכא לרובע לרש משום דנשאי המטה יש להם ציצית כבגדיה ולירידה ליה ליה אבל בקרב אין צריך לרשום ציצית כבגדו והתכריז המת של כלאים נמי מלבישין אותו כשמשכימן אותו בקרב וליכא השתא לרובע לרש. ומה שנתנו האידנא להסיר המצוות מלילות של מוחם אין להביא ראייה מההיא דברכות דא"ל ר' חנינא לר' יוחנן דליה שלא יאמרו למחר באין אצלנו ועכשיו מלעיגין עלינו דאפי' אם היו משכימן ציצית בתכריכי המת איכא לרובע שמרין עצמן במקימי מצות והמחיים אינם יכולין לקיים. וממתי מברך אין קשה למנהג שלנו דברשין בב"ב פ"ק הספיקה דבר רבה בר חנה שנטל ציצית מבגדיהם. אלמא שבתלילין ציצית למתים. שאני התם שהיו מבניסין חיים כקבריהם ובבקר היה הכרוז יוצא הברול החיים מן המותם. וזוהי ר"ת ששטמז אומר (לוטות) ו[לחור] משום שציצית מצוה גדולה הוה חיוי כמו עדות שקיים את הברות כדאימא במדרש לדור ודור חסר ואי' לדורות ואין הורו הורו הורו לאותו עדות. ועי"ל כי ביטויין היו לכולם שלטיות בן ד' כנפים וכיון שהיה להם בחייהם היו עושים להם כמותם אבל כעשוי שאין לכולם בחייתן לא יתכן שיעשו לה כמותם מה שלא עשה בחייו. ואי תימא דאית לאותו שהיו לו בחייו נמצא אחרים מתביישין. וזכ"מ אמונתא לקמן בפרק ברהר בתחילה היו מטבילין כלים על גבי נדות מתות והיו נדות מתביישות התקנו שיהיו מטבילין על הכל. וזכ"מ דאמי דר' לר' רבנא

סא:

בודקו

שכונות שכוונות. תימה דמשמע דאס לא נמצא טהור ותימה דלמחר לעיל לר"מ כל דצר צנחוקת טומאה לעולם הוא צנוטמלמו עד שזודע לך טומאה היכן היא ואפילו רצנ לא פליגי לגבי כך דלמחרן לעיל האז דס מתיכא אחי וי"ל דהכל נמי דמי לגל דשמא מעגמו הלך או נתכנס על ידי סוס דצר ולא אדעתיא ופסער דאפילו ר"מ מורה הכא דשכית טפי מלמימר עורב צא ונטלה: **בגד שאבד בו כלאים** לא ימכרו **לעובד** **כוכבים**. וי"מ וליצטיל ברובא דכפרדינן בסוף תמורה (דף לה) גבי שער נזיר שנארג צנגד דלגן וליצטיל ברובא ומשני בצפרתא שארג צו אורת צפור דחשיב ולא צטיל וי"ל דלא שייך צטול ברוב או אלא כשהאסור מעורב צימור אצל כלאים ששניהם היתר וגאסרין על ידי מערצות כך אסור המרובה כמו המועט: **לא ימכרו** **לעובד** **כוכבים**. פ"ט"ז דנקט אבד שאס היה מכירו ומתן מן הצגד ומותר וכן י"ל שהיה מותר למכרו לעובד כוכבים אם היה ניכר אף צלל נתיקה וכן לעשות מרדעת למחור וכל שכן תכריכים למת כיון שהכלאים ניכרין לא קני ליה שרלא מעובד כוכבים וכן המרדעת לא מיישין דלמא מיימלין לעשות צגד דתנן במסכת כלאים (פ"ט מ"ד) מרדעת המחור ותכריכי המת אין צנס משום כלאים אי נמי לא מיישין צעודה מרדעת שיעלנה על כתפו דתנן צנך סיפא לא יעלה את המרדעת על כתפו ואפי' להוציא צה את הזבל אצל הצהעלה לא גזרין הואיל ואין דרכה הצהעלה דמן המורה לא אסור אלא העלאה אצל להציעו תחתיו שרי ורצנ גזר אפילו עשר מנעות זו ע"ג זו בשאר כלאים אטו העלאה וצאן דרכו הצהעלה שרי להציעו תחתיו ואפילו מדרצנ וצגלד

שלא יהא צשרו נוגע צנך אצל אבד צו כלאים והכנסות אין צנס משום כלאים וצגלד שלא יהא צשרו נוגע צנך לפי שאין דרכן הצהעלה לא גזר חכמים בהצטנן ובמרדעת נמי בעינן

מאי פריך ואימא או שזע או טווי או נח היאך יהיה שזע או טווי כלאים צלא נח שהאריגה היא החיצור ועוד דלמא לי קרא דנח לאריגה מיחדו נפקא דדרשתי מיהנ"ה שתי תכיפות וכל שכן ארורג ומפרש רבינו תם דמדלאורייתא שטענו כתיב עד שהיה שזע טווי ונח שזע כל אחד לבדו וכן נמי טווי וכן נח לבדו ואחר כך יחדיו לתצדס ופירשו נח היינו שזור כדליתא במשניות (כלאים פ"ט מ"ה) נוח ללוח הוא לאצבי בשמים לאטו"ש הוא צלג"ו לשון עקש ופסתלתו (גירסא ז') ומשום הכי אצטריך קרא למשיך כלאים צלגית ששזעי האציות שזורין כדאימא בצפרי פתיל תכלת טווי ושזור אין לי אלא תכלת לנך מנין אמרה תורה מן תכלת ותן לנך מה תכלת שזור אף לנך שזור וארורג נפקא לן מיחדו דכפררשית ומוטוי דכימנא מייירי בשלא נשזר ופריך ואימא או שזע כל אחד לבדו ואחר כך צצדס או טווי כל אחד לבדו ותצדס או נח כל אחד לבדו ותצדס אחר כך ומשני דהלכה כמר זוטרא מדאפקינהו קרא בחד ליגנא: [וע"ע מוס' יעמות ה' ד"ה עד שיהא]:

אמר רבנן וחלא כל אחד היה שזע לבד וטווי לבד וארורג יחד ודוחק הוא לומר דבאוותו חוט לא היה שזע או לא היה שזע ועד מאי פריך ואימא או שזע או טווי או נח דשזעי ונח לא בגד הוא כיון שאינו ארורג. ואין לפרש ואימא שזע בהיו נח וארורג בהיו נח או נח לחודיה דא"כ שזע וטווי דבתכ דחכמנא למה לי כיון דבזנן לחודיה חייב. ועוד מאי שזע שזע וטווי דקאי על כל אחד ונח ונח קאי אצטרופשתי בהיו הדדי. ועוד היכי משכחת לה נח לחודיה בלא שזע שזע טווי. ועוד אמאי צריך קרא לארורג את מיחדו נפקא לן דרשתי תפירות חיצור כי"ב ארורג. הילכך נראה לר"ת לפרש שעשנו ארורג שזע לבד וטווי לבד ונח ונח דאח"כ מחובר ארורג. ועוד היינו שזור כדחתנן במס' כלאים הל' ו' וכליו הוא לאצבי בשמים לשון עקש ופתלתול לפי שחוט משזר מקצקם ונפלת ונך חוטא הוי פסיקא דרבנן לפי שלא

בודקו שכונות שכוונות. כל שלג ושלג אלצעות לצד: במחט. מקוס הזרע קסה והמחט מתעבד ליכנס צו: חדש. אין נצדק צממה לפי שהוא עז ומתדק צאל שמוק נצדק צממה שזעו וטעמו כנגד עיניו מקוס הזרע הוי קמוס ואין חממה נרלאת צנגדו כל כך: **שאבד בו כלאים**.

בודקו שכונות שכוונות *אבדה בו שכבת זרע חדש בודקו במחט שחוק בודקו בחמה תנא אין שכונה פחותה משלש אצבעות (ב' ת"ר צ' בגד שאבד בו כלאים הרי זה ^א לא ימכרו לעובד כוכבים ולא יעישנו מרדעת לחמור ^ב אבל עושה ממנו תכריכין למת אמר רב יוסף זאת אומרת מצות במליות לעתיד לבא א"ר אביי ואי תימא רב דימי והא א"ר מני א"ר ינאי לא שנו אלא לספרו אבל לקוברו אסור א"ל לאו איתמר עלה א"ר יוחנן דאפילו לקוברו ור' יוחנן למעמיה ^א דא"ר יוחנן מאי דכתיב ^א במתים חפשי כיון שמות אדם נעשה חפשי מן המצוות אמר רפרם בר פפא אמר רב חסדא ^ה בגד שאבד בו כלאים צובעו ומותר א"ל רב לרפרם בר פפא מנא ליה לסבא הא א"ל ^ה מתני' היא דתנן בודק עד שמגיע לסלע ואי ליכא אימר עורב נצלה הכי נמי עמרא וכינתא בהדדי לא סליק להו צבעא וכיון דלא ידיע אימר מנתר נתר אמר רב אחא בריה דרב ייבא משמיה דמר זוטרא האי מאן

דרמי חוטא דכינתא בגלימיה דעמרא ונתקיה ולא ידע אי נתיק אי לא נתיק שפיר דמי מ"ט מדאורייתא ^א שעטנז כתיב ^ב עד שיהיה שזע טווי ונח ורבנן הוא דגזרו ביה וכיון דלא ידע אי נתקיה שרי מתקוף לה רב אשי אימר או שזע או טווי או נח והלכתא כמר זוטרא מדאפקינהו רחמנא בחדא לישנא ת"ר בגד צבוע מטבא משום כתם רבי נתן בר יוסף אומר ^א אינו מטבא משום כתם שלא חקנו בגדי צבעונין לאשה אלא להקל עד כתמיהן תקנו מאי תקנינהו אלא שלא הותרו בגדי צבעונין לאשה אלא להקל על כתמיהן הותרו מכלל דאסורין אין ^א ורתנן בפולמוס שז' אספסינוס גזרו על עטרות חתנים ועל האירוס בקשן לגזור על בגדי צבעונין אמרי הא עדיפא כדי להקל על כתמיהן: **בתני'** ^א שבועה סמנין מעבירין על הכתם רוק תפל ומי גריסין ומי רגלים ונתר ובורית קמוניא

שלא יהא צשרו נוגע צנך אצל אבד צו כלאים והכנסות אין צנס משום כלאים וצגלד שלא יהא צשרו נוגע צנך לפי שאין דרכן הצהעלה לא גזר חכמים בהצטנן ובמרדעת נמי בעינן שזע יהא צשרו נוגע צנך דתו ליכא למחש לנריכת ינמא: **אבד** עושה אותם תכריכין ^אמת. וכל שכן אם לא אבד ואבד דנקט לרעומא דאע"ג דאקסירא דכפררשית תכריכי המת שזר כדלמחר במסכת כלאים (פ"

חידושי הריטב"א מסכת נדה דף סא עמוד ב

תנו רבנן בגד צבוע מטמא משום כתם ר' יונתן אומר אינו מטמא משום כתם שלא התירו בגדי צבעונין בנשים אלא להקל על כתמיהן. שאין הכתם ניכר בו כמראה דם גמור כדי שיגזרו עליו חכמים משום כתם.

בית הבחירה (מאירי) מסכת נדה דף סא עמוד ב

בגד צבוע יש פוסקים שאין בו משום כתם מפני שאין הכתם ניכר בו כל כך ואף על פי שהוא דעת יחיד אצל רבים מ"מ בכתמים הקלו ועוד שהיה מקובל אצל היחיד כמו שהתבאר באחרון של סוטה שבפלמוס של אספסיינוס גזרו על עטרות חתנים ועל האירוס והוא כלי שעל ידו נעשין מיני זמר שבאותה בקשו לגזור על בגד צבעונין של אשה אף על פי שלא התבאר כן באותה משנה אלא שהניחום להקל על כתמיהן ומכל מקום מקצת גדולי הדורות פסקו כחכמים לאסור אלא שגדולי המחברים כתבוה כדעת ראשון וכן עיקר:

הלכות נדה לרמב"ן פרק ד

ו. מצאה ע"ג בגדים אפילו היו כלי צבעונין מכיון שהדם ניכר בהן טמאה.

דרכי תשובה סימן קצ

(סב) בגד צבוע. עיי' בש"ע התניא סק"ג שהביא בזה מדברי רש"י הטעם משום שאין הכתם ניכר בו כמראה דם גמור ועיי' במקור חיים סקמ"ח שהוכיח שכן עיקר להלכה שאין להקל בבגד צבוע אלא אם אין מראה הדם ניכר בו אבל אם מראה הדם ניכר בו טמאה ושכן כ' הבית הלל ע"ש וכ"כ בשו"ת מעיל צדקה סי' ס"ג יעיי"ש שכ' דאין חילוק בזה בין צבע אדום לשאר צבעונים כל שאין מראה הדם ניכר בו היטב טהורה ע"ש ועיי' בשמלה סקט"ז שכ' דלפי דעת רש"י דקיי"ל כוותיה דהטעם דלא גזרו בבגד צבוע משום שאין הכתם ניכר בו נראה פשוט דאפי' עורות הצבועים בידי שמים שהן מטמאין בנגעים מ"מ אין מטמאין בכתם כיון שאין מראה הדם ניכר בו היטב ודלא כמ"ש בס' חכמת אדם עיי' שם: (ועיי' בס"ק שלאח"ז):

שו"ת מעיל צדקה סימן סב

דע בני כי כל הצבעים מצילין מן הכתמים ואם כי מפירש"י שם בש"ס דאמר בגד צבוע מציל מפרש מפני שאין הכתם ניכר בו כמראה דם גמור אשר ממנו יראה לכאורה דדווקא בצבע אדום מציל שאין בו הכרת הכתם כ"כ וכן נמי נראה ממה דאיתא שם דמ"ה לא אסרו בגדי צבעוני' לאשה כדי להקל

על כתמיהם ומסתמ' לא הוי בעי לאסור כל מיני צבעונין שאין בהם משום שמחה והלא השחורים מורי' האבלות וכיוצא בזה שאר מיני צבעונין שאין בהם קישוט כ"כ ואם כן הוי מצי להציל על הכתמים באלו הצבעונים השחורים ושאר המינים הנ"ל א"ו שאין מצילין כ"א האדומים אבל ממה דאיתא פרק כל היד וכולן אין בודקין אותן אלא ע"ג מטלית לבנה ופי' רש"י שאין הכרת הדם ניכר כ"א ע"ג מטלית לבנה ש"מ דכל מיני צבעונין מצילין לפרש"י שם וכן איתא בהדיא ברמב"ם ובת"ה להרשב"א והא דאמר שם לא התירו בגדי צבעונין לאשה אלא כדי להקל על כתמיהם היינו משום דוודאי לא הוי לובשי' צבעי' המגוני' המגני' אותן לבעלי' אם לא היה מתירין להם הצבעוני' המקשטי' היו כול' לובשים הלבני' וממילא הי' מתטמאי' מן הכתמים לכן התירו להם כל מיני צבעוני' שירצו כדי שיהי' להם צבעוני' המקשטי' והמייפין כדי להקל על כתמיהן וא"ל ה"ל לאסור להם הלבנים י"ל דוודאי לא הוי בעי לאסור להם גם הלבנים שלא יתגנו על בעליהם אלא הי' רוצים לאסור להם בגדי שני ודומיהן והקילו להם כנ"ל דר"ק.

שו"ת שבט הלוי חלק ב סימן פז

ודע דמש"כ הדרכ"ת שם אות ס"ב אחרי שהביא דעת המחמירים שאין להקל בבגד צבוע אלא אם אין מראה הדם ניכר בו כתב וכ"כ בשו"ת מעיל צדקה סי' ס"ג כל שאין מראה הדם ניכר בו היטב טהורה ואין חילוק בין מראה אדום לשאר מראות - הקורא בזה נדמה לו שצירף דעת המ"צ להמחמירים אלא דהביא ממנו שלא תאמר להחמיר לטהר רק באדום קמ"ל גם בשאר צבעים, ואם הי' זה אמת היה עלינו להחמיר כהמ"צ שהיה גאון מובהק מאד ודבריו מאד מקובלים על הפוסקים.

אבל במכ"ת של בעל דרכ"ת נתן טעות לפני המעיינים דבתשובת מעיל צדקה מפורש להקל לגמרי שאין מראה דם ניכר אלא בלבן - וכתב כן בשיטת רש"י והביא מרש"י נדה י"ז ע"א ד"ה ולא בפשתן שאינו לבן ואין דם ניכר יפה אלא בעד לבן ש"מ דכל מיני צבעונין מצילין וסיים כ"כ הרמב"ם הרי דמשה דעת רש"י ורמב"ם, וברמב"ם מפורש דדוקא לבן לא זולת זה, ואף שלענ"ד אין ראית המ"צ מדברי רש"י מכריע דהא שם דף י"ז גם בלבן ממש אם אינו לבן כל כך מחמירים מלבדוק בו כדמוכח מתי' הגמרא הא בחדתא הא בשחקי ופי' רש"י דשחקים לבנים יותר מחדשים עכ"פ גם בלבן אם אינו לבן בבהירות אין לבדוק, וע"ז פי' רש"י דאין דם ניכר אלא בלבן, ובכזה הלא פשוט דאין מכניסים אותו בקולת בגד צבוע לענין כתמים וע"כ עלינו לומר דהכא דגדר צבוע הוא הקולא אין להקל אלא בצבוע ממש, ובפרק כל היד שם דגדר הלבן הוא הקולא אין להקל אלא בלבן ביותר, וא"כ שוב אין ראי' מדברי רש"י הנ"ל דע"כ לענין בדיקה בלבד כ' רש"י כן, מכ"מ זכר לדבר עכ"פ איכא מרש"י הנ"ל דאם בשינוי בין לבן ללבן כתב רש"י כן מכ"ש בצבוע ממש ועכ"פ בצבוע ממש איכא להקל בכל הצבעים.

יהיה איך שיהיה עכ"פ דברי המ"צ מפורשים להקל גם בשיטת רש"י - וכיון דברמב"ם והגה מיי' מפורש להקל וכמש"כ גם המ"צ לדעתו - ודברי רש"י אין הוכחה שמחמיר וכן סתימת הפוסקים מפורש בודאי הדבר נוטה להקל בכל אופן - מכ"מ בצבע הדומה כמעט ללבן והדם ניכר כבלבן ממש כמו הע"ל גע"ל וכדומה גם דעתי העני' נוטה להחמיר.

הצגה, כגון שרור על גזיו, באופן שאפשר לקלפו ולדון על המראה בפני עצמו, אין צוה הקולל ד"צגדי נצעונים" שהרי דנים על המראה בפני עצמו ולא רק בהתייחס להצגה, ועמש"כ לעיל [קסה] צענין זה, לענין שיעור כגרים ולענין אמק"ט, ודו"ק.

כתב החתם סופר [קסו] דצגד הסמוך לגופה, כמו חלוק או כתונת לא הותרו בהן כתמים צגדי נצעונים עיי"ש. וכבר חלק ע"ז החזו"א [קסז] וכתב שאם היה חילוק דצגד [צין צגד הסמוך לגופה לשאר צגדים] אין סתמו הדבר כל הפוסקים ונתנו מכשול לרבים, וגם בסברא אין חילוק, שהרי במקום דליכא למיחש אין חוששין, ובמקום שאפשר לדם המקור לבוא, אין חילוק בין סמוך לבשר לצגד שני, וצרמז"ס [קסח] מבואר דאפי' ישנה ערומה על צגד נצוע ואח"כ נמצא עליו כתם טהורה, כדין ישנה על דבר שאינו מקבל טומאה.

ענינים נוספים:

א. המוצאת כתם צגדי נצעונים, הרי היא טהורה, מפני שאין הדם ניכר בו, ואפילו אם הכתם נראה כדם ממש, ואפי' הוא יותר מכגרים, הרי היא טהורה.

ודע דכל גווי הנצעים, הרי הם בכלל "צגדי נצעונים" שאינם מקבלים טומאת כתמים, שהרי אין ניכר בהם הדם. ואמנם אם הנצע צהיר מאוד, כגון נהוב צהיר או תכלת צהיר, הרי הם אינם בכלל "צגדי נצעונים" שהרי הדם ניכר בהם. ולכן יש בהם טומאת כתמים. ואם הכתם אינו בלוע צהיר, אלא נכר על גבי הצגה, באופן שאפשר לקלפו

דאם היה דיני כתמים צגדי נצעונים, היה צריך לחשב איזה נצע היה לכתם ולולי הצגדי נצעונים, שהרי אפשר לפעמים לחשב את זה, ובמיוחד שאם זה דם אדום, וע"ז תיקנו חז"ל שאין צריך לזה, אלא מכיון שהנצע מעורב צגד, וע"י זה אינו ניכר המראה היטב, לא גזרו צוה חז"ל דיני טומאת כתמים.

ודע דאין חילוק אם הצגד נצוע בגוון האדום או בשאר נצעים, דבכל אלו אין הכתם ניכר. ¹²³⁴⁵⁶⁷ **זהם** וכנ"ל, ולא גזרו צוה, וכמ"ש הרמז"ס [קסב] שכל שאינו מקבל טומאה לא גזרו על כתם שימצא בו, ולא במקבל טומאה א"כ היה לצן, אבל כלי נצעונים אין חוששין לכתם הנמצא בהן, עכ"ל. הרי לן שאם אין הצגד לצן, הרי הוא בכלל נצעונים, וכן מבואר ברש"י [קסג] שכתב, ולא בפשתן שאינו לצן ואין דם ניכר יפה אלא בעד לצן, ע"כ. וכן פסק בחכמת אדם [קסד] שכתב, ואין חילוק בין אם נצוע אדום או שאר נצעונים.

ואמנם צריך שה"צגדי נצעונים" שאינם מקבלים טומאת כתמים, יהיו צדגא כזו "שאין הכתם ניכר בו" וכמ"ש רש"י, דצלצן "דם ניכר יפה", ומה"ט אם נצע הצגד הוא צהיר מאוד, וכמו שמצינו בזמנינו כגון נהוב צהיר או תכלת צהיר וכדו', שאז דם ניכר בהם, ואינו מושפע מהצגה, א"כ אין גוונים אלו בכלל נצעונים, אלא בכלל לצן, שיש בהם משום טומאת כתמים.

ודע עוד דכיון דהקולל של צגדי נצעונים הוא מטעמא שכתב רש"י "שאין הכתם ניכר" וא"כ כל זה רק צגד שהכתם בלוע ומעורב צהיר, אבל אם הכתם מונח ע"ג

שער הציזון

ס"י דעורות הנצעים צדי שמים מטמאים בנגעים, כבר תמה עליו הלח"ש סקט"ז, דתיפוק ליה דצגדי נצעונים מקבלים שאר טומאות: [קסב] פ"ט ה"ז: [קסג] רש"י נדה דף י"ז ע"א ד"ה ולא בפשתן: [קסד] חכמת אדם כלל קי"ג ט', וכו' בשו"ת מעיל נדקה סי' ס"ב: [קסה] לעיל סעיף ה', בסק"ז צדין דם שנכרר ד"ה והציאור צוה: [קסו] שו"ת חת"ס יו"ד ת' קס"א, מוצא צפ"ת סקכ"א: [קסז] יו"ד סי' פ"ט סק"ד, וכן מוכח משו"ת רע"א תנינא ת' ל"ד עיי"ש: [קסח] פ"ט מה' איסור"ב ה"ז:

ספק עכ"ל וכן נראה מדברי רש"י שפירש צנעא דרבי ירמיה (נח. מהו).
מי מספקין דם הנדה או לא: כרעוה. לאורך הירך דהיינו אורחיה
כשנפול ושוחט נעשה כרעוה ע"כ:

(וב) **ושממע** מלשון הרא"ש דס"ל דכתם שעל צורה אפילו צפוח
מכגרים טמאה וכדברי הרמב"ם

שכתבתי לעיל לד' שהרי כתב דעל
צורה לא תלין דם מאכולת ואע"פ
שיש לחזק ולפרש דהכי קאמר דאין
לחלות דם מאכולת על צורה כל כך
כמו שיש לחלות על הצד וכמו שכתבו
החוספות מ"מ פשטא דלישנא משמע
ללא תלין כלל:

י כתם שנמצא על דבר שאינו מקבץ טומאה לא גזרו עליו
כיצד בדקה קרקע עולם וכו'. צפרק האשה שהיא עושה לרביה
(נח. חנן שלם נשים שלכשו חלוק אחד או שישבו על ספסל אחד ונמצא
עליו דם כולן טמאות ישבו על ספסל של אבן או על האלמנצא שנמרח
רבי נחמיה מטהר שהיה רבי נחמיה אומר כל דבר שאינו מקבץ טומאה
אינו מקבץ כחמים ומשמע צמחא שם (ס:) דהלכה כרבי נחמיה וכן משמע
צפרק היראה כתם (ט:) דגרסינן התם אמר שמואל צדקה קרקע עולם
וישנה עליו ומנאה עליה דם טהורה ואוקמה רב אשי כרבי נחמיה וכן
פסקו רבינו חננאל והרמב"ם (שם ה"ו) והרשב"א (מה"א ב"ו ש"ד כג):
והרא"ש (פ"ט ס"ג) ואע"פ שהראב"ד (צעה"ג שעה"כ סח"ט: נט) סובר דאין
הלכה כרבי נחמיה כבר דמו דבריו הרא"ש והרשב"א וז"ל צממה טענות:
גרסינן צממה (ס:) מטהר היה רבי נחמיה אפילו צאחורי כלי חרס ולא
גורין אחוריו אטו תוכו ומו גרסינן (שם) שהיה מטהר אפילו צמטלניות
שאין בהן שלם על שלם כלומר אע"פ שהוא ממין דבר המקבץ טומאה

אפילו צפוחים מכגרים טמאה ללא תלין צמטלניות קשה על פסק השלחן
לשון הרמב"ם צמחם דמחמיר טפי בצורה דאפילו צטיפה אחת ושמים טמאה אף בלא צירוף ואם נפרש לשון הרמב"ם צה כדמשמע להדיא מדברי
הרשב"א בפירושו משמרת הדין ללא אמר הרמב"ם שהיא טמאה בכל אלו אלא דצאחורי כגרים ועוד וכל הני איצטיות דליכא אלא כתם אחד בלבד
וטיפין טיפין נמי דצאחורי צטיפה אחת כגרים ועוד אצל טיפין טיפין קטנים אין מצטרפין אפילו נמצא צצורה לט' אם כן הוא מיקל טפי מיש אומרים
דליש אומרים אם יש בכל הטיפין צצורה כגרים ועוד טמאה ולהרמב"ם אין הפרש בין חלוקה לצורה וכאן וכלן טיפין קטנים אין מצטרפין וטהורה
אפילו יש בכלן יותר מכגרים ועוד וגדולים אם יש צאחורי מהן כגרים ועוד טמאה: **פסק** והנכון כהכרעת הרשב"א ורבינו דצצורה חמיר
טפי מצמטלניות דטיפין טיפין צצורה מצטרפין ואם יש בכלן כגרים ועוד טמאה וצנעא כרעוה צאחורי הירך או אפילו טיפין טיפין אם עומדין צצור
זו אצל זו צאחורי הירך אפילו צפוחים מכגרים נמי טמאה כדפרישית לעיל דהכי מוכח מדברי הרא"ש ורבינו. עד כאן הפסק:

יג כתם שנמצא על דבר שאינו מקבץ טומאה. משנה פרק האשה (סוף דף נ"ט) שהיה רבי נחמיה אומר כל דבר שאינו מקבץ טומאה אינו
מקבץ כחמים וצמחא קאמר תנאי היא והלכה כרבי נחמיה ואסמכיה אקרא (ישעיה ג טו) ונקטה לארץ תשז כיון שישנה לארץ שאינו מקבץ
טומאה נקטה והוא הדין כל דבר שאינו מקבץ טומאה אף אחורי כלי חרס דמחוכו מקבץ טומאה וכן מטלניות שאין בהן ג' על ג' דאי חשיב
עליהו ויחדם מקבצים טומאה מא' אפילו הכי בלא יחדם כיון דאינם מקבצים טומאה אינם מקבצים כתם:

דרכי משה

(ד) כתבו הגהות מיימוניות פרק ט' (אות ה) ובמרדכי הלכות נדה דף (ש"ל ע"ב) (א ע"ד סי' תשלח) בשם סמ"ג (לאוין קיא לו): דלפי
זה אם ישבה בבית הכסא ומצאה עליו דם טהורה עכ"ל:

פרישה

(יד) **אלא עומדין בשינוי.** פירוש שהם מעורבצין ואינם לא כשיר (פירוש רעוה נעניול כלמדי. עד כאן המגיה) ולא כשורה. אשר"י. ובית יוסף הוכיח מ'
שהרא"ש כתב דין זה צמטלניות גדולים וקמ"ל דאף על גב דלורמן אלו מוכחת שלא בלא מהמקור וכן כתב הרשב"א עיין שם: (טו) או עומדין בחצובה.
פירוש צגול:

הגהות והערות

כלשון הרמב"ם שהעתיקו הבית יוסף והב"ח להלן, שמשמעו דהנידון הוא לענין אם
צורתן מוכחת דלאו מגופה, ולא לענין צירוף, ואולם בהלכה ה' כתב הרמב"ם "כתם
אורח מצטרף לכגרים נמצא טיפין טיפין בבגדיה אין מצטרפות" משמע דבבשרה מצטרפין
וכפירוש התוספות וצ"ע (הגור"א, וע"ש מה שפירש): [לח*] עיין הערה לד':
[ט] צריך עיון דהא הרמב"ם כתב בפירושו (ומובא לשונו בבית יוסף ס'
ד"ה ודע) דכתם על בשרה אין צריך שיעור. ש"ך סק"י עיי"ש שהאריך. אולם
באמת לבאורה נראה מכל דברי הב"ח דאף ונקטין כדברי הרמב"ם דבבשרה אין
צריך שיעור היינו דוקא בכתם כי אורחיה ולא בטיפין. ועיין עוד בש"ך שם
שחולק על הב"ח בכוונת דברי המשמרת הבית, וע"ש שו"ת גאוני בתראי סי' מו:
מ' **באמת** הבית יוסף כתב להיפך שהרא"ש סבירא ליה דבבשרה אין צריך שיעור,
וגם ברא"ש גופיה לכאורה אי אפשר לאוקמה, שכטיפין גדולים לא שייך
מה שכתב הרא"ש לחלק בין בגד לבשרה לענין חליה במאכולת, אלא צ"ל
כוונת הפרישה דדין זה אשמועינן גם בטיפין גדולים, וסוף דברי
הפרישה דאף על גב דצורתן וכו' איתא בבית יוסף: [מא] כן פירשו
התוספות (ס:) ד"ה במטלניות) דהוה רבוחא ומטלניות, ועיין בהערה
שאח"ז:

ובתם הנמצא על בגד צבוע פליגי בה וכו'. שם (סוף דף ס"א) וטעם דמאן דמטהר פירש רש"י לפי שאין הכתם ניכר זו כמראה דם גמור עכ"ל:

יד לא בכ"ז המקומות וכו'. רש"י על נשרה כנגד צית המורפה טמאה ושלא כנגד צית המורפה טהורה על עקבה ועל ראש גודלה טמאה על שוקה ועל פרסותיה מצפנים טמאה מנחון טהורה ועל הנדדן מכאן ומכאן טהורה וצמחא מפרש עקבה עזר דנגע צאמו מקום ראש גודלה נמי דזהדי דפסעה עזר דמחמא ופירש רש"י עזר דמחמא חתם אותו מקום ודס נוסף עליו עכ"ל ונראה דראש גודלה לרבותא נקט דמי מכוונא לראש גודלה וכל שכן כל גב הרגל שכנגד גודלה אצל שאר גב הרגל לזד חוץ וכל שכן צמחא

אשאר ראשי ד' אלצעות טהורה דאפילו דזהדי דפסעה לא עזר דמחמא אלא על גב הרגל כנגד הגודל בלדד והכי משמע מלשון הרשב"א צמחא צית הקצר (צ"ז ע"ד י"ז) שכתב הרואה כתם על עקבה ועל רגליה ואפילו צראש גודלה טמאה וכו' ודלא דממשמע מצית יוסף דכלל שאר רגליה קא מטמא וכו' כ' בשלחן ערוך (ס"א גמ"א) אלא דוקא כנגד הגודל בלדד ואפילו צראש גודלה כדפרישית: וכו' וכן אם נמצא על ב"ז אורך שוקה וכו' עד ושוק בשוק. הוא לשון הרמב"ם בפרק ט' והוא פירוש למה שכתוב צמחא מצפנים עד היכא אמרי דזי רבי ינאי עד מקום חנק וחנק עצמו כלפנים דמקום חנק פירוש צעת שמעמוד וחצקן ותדבק רגל צרגל

טמאה ושלא כנגד צית המורפה טהורה על עקבה ועל ראש גודלה טמאה על שוקה ועל פרסותיה מצפנים טמאה מנחון טהורה על הנדדן מכאן ומכאן טהורה וצמחא מפרש עקבה עזר דנגע צאמו מקום ראש גודלה נמי דזהדי דפסעה עזר דמחמא ופירש רש"י עזר דמחמא חתם אותו מקום ודס נוסף עליו עכ"ל ונראה דראש גודלה לרבותא נקט דמי מכוונא לראש גודלה וכל שכן כל גב הרגל שכנגד גודלה אצל שאר גב הרגל לזד חוץ וכל שכן צמחא אשאר ראשי ד' אלצעות טהורה דאפילו דזהדי דפסעה לא עזר דמחמא אלא על גב הרגל כנגד הגודל בלדד והכי משמע מלשון הרשב"א צמחא צית הקצר (צ"ז ע"ד י"ז) שכתב הרואה כתם על עקבה ועל רגליה ואפילו צראש גודלה טמאה וכו' ודלא דממשמע מצית יוסף דכלל שאר רגליה קא מטמא וכו' כ' בשלחן ערוך (ס"א גמ"א) אלא דוקא כנגד הגודל בלדד ואפילו צראש גודלה כדפרישית: וכו' וכן אם נמצא על ב"ז אורך שוקה וכו' עד ושוק בשוק. הוא לשון הרמב"ם בפרק ט' והוא פירוש למה שכתוב צמחא מצפנים עד היכא אמרי דזי רבי ינאי עד מקום חנק וחנק עצמו כלפנים דמקום חנק פירוש צעת שמעמוד וחצקן ותדבק רגל צרגל

פרישה

(טז) ורבי יונתן בטהר. משום שאין הכתם ניכר זו כמראה דם גמור: (יז) שמא נגע באותו מקום בשיבתה. פירוש כשיצאה כדרך שרגלין הישמעאלים לישב צרגליהן צד געומיהן:

חדושי הגהות

[ג] בגמרא שלפניו רבי נתן בר יוסף וגירסת הר"ש רבי יונתן צד יוסף: [ד] מקום חיצור הלולאות קן צ"ל:

הגהות והערות

הגבול מלפניה, ומלפניה קורא "מלמעלה", ולכן כתב אחר כך שאפשר שמלפניה טמאה עד מקום שכנגדו מאחוריה מתחיל מקום שטמאה, וד"ק, וכן כתוב בתפארת למשה: [מז] במעדני יו"ט מחק תיבת "יהשוק", ואולי כל זה לפי דרכו אבל לפי ה"ל לפי התפארת שמואל אין צריך למחק, וכן כתוב בתפארת למשה: [מז] בס"א הכניסו כאן על פי הראש"י תיבת "חבק" דהיינו מקום חבק הלולאות, ובחידושי הגהות הגיה "חכור": [מח] כן הוא בדפוס ובראש"י (ורלא כבס"א שחסר תיבת למטה), והיינו שמקום חיבור הלולאות הוא מלפניה ולכן נסתפק עד היכן הגבול מאחוריה (עיי' בהערות הקודמות): [מט] מעבר לעבר (הגהות הב"ח על הראש"י):

[מב] הוא לשון הרשב"א בתי"ח סוף ש"ד וכן הובא לשון זה בדרכ"מ הארוך (אות י') בשם רבינו ירוחם (נתיב כו ח"ב רכב): ולפינו שם הלשון "אע"פ שמקבל טומאה", והתוספות והרא"ש כתבו ביאורים אחרים ברבנות דמטלניות, (וע"ע רש"י סוכה טו: ד"ה בבלאי): [מג] לשונו של ר' יונתן "שלא תקנו בגדי צבעונים לאשה אלא להקל על כחמיהן": [מד] עד כאן לשון הרשב"א: [מה] מכאן עד "מכפנים" מחק מעדני יו"ט (אות ו) שהרי כתב אח"כ שלא יתפרש לן עד היכן למעלה, אולם בתפארת שמואל שם (אות ב) וכאן על השור כתב שלא הבין דבריו וקיים הגירסא, ונראה כוונת התפארת שמואל דסבירא ליה דכוונת הראש"ש במה שכתב שלא יתפרש ר"ל שידענו דק מקום הגבול מצד אחוריה ולא היכו

הלכה א

שבעה מיני כלים הן שמקבלין טומאה מן התורה ואלו הן: הבגדים, והשקין, וכלי עור, וכלי עצם, וכלי מתכות, וכלי עץ, וכלי חרש, הרי הוא אומר מכל כלי עץ או בגד או עור או שק, ובכלי מתכות נאמר אך את הזהב ואת הכסף, ובכלי חרש נאמר וכלי חרש אשר יפול מהם אל תונו כל אשר בתונו יטמא ואותו תשבורו.

הלכה ב

מפי השמועה למדו שזה שנאמר בתורה וכל מעשה עזים לרבות כלים העשויין מן הקרניים ומן הטלפיים ומן העצמות של עזים והוא הדין לשאר מיני בהמה וחיה, אבל כלים העשויין מעצמות העוף אינן מקבלין טומאה חוץ מכלים העשויין מכנף העזניה בלבד וביצת הנעמית המצופה הואיל והן דומין לעצם מקבלין טומאה ככלי עצם, וקרוב בעיני שטומאתן מדברי סופרים.

הלכה ג

כלים העשויין מעצמות חיה שבים ומעורה טהורים, כל שבים טהור ואינו מקבל טומאה מן הטומאות ולא טומאת מדרס, אף האורג בגד מצמר הגדל בים אינו מקבל טומאה שנאמר או בגד או עור מפי השמועה למדו מה בגד מן הגדל בארץ אף עור מן הגדל בארץ, חיבר מן הגדל בים עם הגדל בארץ אפילו חוט או משיחה אם חיברו חיבור עד שמשים את שניהן כאילו הן אחד לטומאה שאם נטמא זה יטמא זה הכל מקבל טומאה.

הלכה ד

יראה לי שהכלים העשויים מעור העוף אין מקבלין טומאה כמו עצמותיו, וא"ת והרי הוא כשר לכתוב עליו תפילין כעור בהמה וחיה, הנה עור הדג אינו מקבל טומאה ולולא זוהמתו שאינה פוסקת היה כשר לתפילין הנה למדת שאף דבר שאינו מקבל טומאה כשר לתפילין אם אין לו זוהמא.

הלכה ה

כלי זכוכית אינן מקבלין טומאה מדברי תורה וחכמים גזרו עליהן שיקבלו טומאה הואיל ותחלת ברייתן מן החול ככלי חרס הרי הן ככלי חרס, ומפני שתוכן נראה כבר לא גזרו עליהן שיטמאו מאוירן אלא עד שתגע הטומאה בהן בין מתוכן בין מגבן ככלי מתכות, ולא גזרו טומאה על פשוטיהן אלא על מקבליהן, ואין להם טהרה במקוה, ואין שורפין עליהן תרומה וקדשים שלא גזרו עליהן אלא לתלות. +/השגת הראב"ד/ ומפני שתוכן נראה כבר. א"א אין זה הטעם על דרך ההלכה אלא מפני שתוכן נראה מברן עשו גבו כתוכו ומטמא מגבו וא"ת יטמא מאוירו ככלי חרס א"כ יהיה חמור מכל הכלים הכתובים בתורה שלא מצינו שלש טומאות הללו בשום כלי מיעטו את האויר מפני שהוא חידוש. +

הלכה ו

כלי גללים וכלי אבנים וכלי אדמה לעולם טהורין, ואין מקבלין טומאה מן הטומאות ולא טומאת מדרס לא מן התורה ולא מדברי סופרים בין פשוטיהן בין מקבליהן.

הלכה ז

פיל שבלע הוצין והקיאן דרך הרעי העושה מהן כלים הרי הן ספק אם הם ככלי גללים או כלי עץ כשהיו, אבל כפיפה שנטמאת ובלעה פיל והקיא דרך בית הרעי הרי היא בטומאתה.

הלכה ח

פשוטי כלי חרס כגון מנורה וכסא ושולחן של חרס וכיוצא בהן אין מקבלין טומאה מן הטומאות ולא טומאת מדרס לא מן התורה ולא מדברי סופרים שנאמר אשר יפול מהם אל תונו יטמא כל שיש לו תוך בכלי חרס מקבל טומאה ושאין לו תוך טהור.

הלכה ט

כלי מתכות אחד פשוטיהן כגון הסכינים והמספרים או מקבליהן כגון היורות והקומקומוסין הכל מקבלין טומאה שנאמר כל דבר אשר יבוא באש בין מקבל בין פשוט, אפילו תיבה או מגדל וכיוצא בהן של מתכת שהן מקבלין ארבעים סאה בלח או יתר מקבלין טומאה שנאמר כל דבר אשר יבא באש.

הלכה י

כלי עץ וכלי עור וכלי עצם מקבליהן כגון העריבה והחמת וכיוצא בהן מקבלין טומאה מדברי תורה, אבל פשוטיהן כגון הלוחות והכסא והעור שאוכלין עליו וכיוצא בהן אינן מקבלין טומאה אלא מדברי סופרים שנאמר מכל כלי עץ מפי השמועה למדו מה שק שיש לו בית קבול אף כל שיש לו בית קבול וכלי עצם ככלי עץ לכל דבר, בד"א שטומאת פשוטיהן מדברי סופרים בשאר טומאות חוץ מטומאת מדרס אבל במדרס הזב וחביריו מתטמאין מן התורה שנאמר כל המשכב אשר ישכב כל העשוי למשכב או למרכב כמו שביארנו, וכן כלי זכוכית העשוי למשכב מתטמא במדרס מדבריהן.

הלכה יא

כל שהוא ארוג בין מצמר ופשתים בין מקנבוס או ממשי או משאר דברים הגדלים ביבשה הוא הנקרא בגד לענין טומאה **והלכדים כבגדים לכל דבר**.

הלכה יב

השק הוא חוטי שיער הגדילין כשלשלת או הארוגין כבגדים אחד העשוי מן העזים או מצמר גמלים או מזב הסוס והפרה וכיוצא בהן ואחד האריג מהן כמו המרצופין או הגדול כמו חבק של חמור וכיוצא בו, אבל החבלים והמשיחות השזורין בין מן השיער בין מצמר ופשתים אינן מקבלין טומאה בפני עצמן.

הלכה יג

כל הכלים העשויין מן הגומא ומן הערבה ומן הקנים ומכפות תמרים ומן העלים והשריגין וקליפי אילנות ומן החלף כגון הכפיפות והטרסקלין והמחצלות והמפצות הכל בכלל כלי העץ שהכל גדל מן הארץ כעץ, אחד כלי חרס ואחד כלי נתר לכל דבר, כל כלי העשוי מהעפר מן העפרות ואח"כ שורפין אותן בכבשן הרי זה כלי חרס, והתנור והכיריים והכופח וכיוצא בהן משאר הבניינות שאופין בהן או מקבלין בהן הכל מקבלין טומאה דין תורה וטומאתן וטומאת כלי חרס שיהיו.

כ. כרייתא שם דף
נ"ט [ע"א]:
ג. טור [עמוד פט] וכן
כתב הרשב"א [תורת
הבית בית ז' שער ד' ית, ב]
בספר ראשונה בשם
ראב"ד [נעלי הנפש, שער
הכתמים סימן ג הלכה טו]
מפשיטותא דלבעיא
דבר ירמיה [גדה נח, א]
מכרייתא דעל צורה
וכו' אע"ג דדמי לה
דחויא לאו מילתא היא:
מ. לשון הרמב"ם שם
פרק ט' מהלכות איסורי
ביאה דין ט' וכדעת היש
אומרים דלעיל [סעיף ו]:
נ. כמירמל דשמואל
שם דף נ"ז (ע"א)
[ע"ב] וכרבי נחמיה
במשנה שם דף נ"ט
ע"ג, רבינו מנחם [הנח
ברא"ש מה פ"ט סימן ב
פג, ב] והרמב"ם [איסורי
ביאה ט, ז] והרשב"א
[פוסק הית' הארץ בית ז'
שער ד, נ; ב; הקדמ, א]
והרא"ש [שם]:

יג. דהני מירי בו'. כתב בעטרת זהב [לגוס סעיף ח] ונראה לי
אפילו לסבירא ראשונה דלעיל סעיף ו' בו'. זה פשוט, וכדליתא
ברשב"א [תורת הבית בית ז' שער ד ית, ב] וטור וצ"ח יוסף [עמוד ז],
עיין שם. אלא נראה לי דוקא לסבירא הראשונה, אצל לסבירא
האחרונה בלי צירוף טמאה בכל
שהוא, וכדליתא צ"ח, ע"ש:
יד. כתב הנמצא בו'. כתב
הצ"ח [עמוד לא ד"ה ושלחן ערוך]
קשה ממה נפשך, דאם נפרש לשון
זה כפירוש הצ"ח כאן [עמוד ז ד"ה
ורבינו] דצצורה אפילו פחות
מגרים טמאה דלא תלין כננה,
קשה על פסק השלחן ערוך דכתב
בסעיף ח' דיש אומרים כשנמצא
על צורה מנטרפין, ואחר כך כתב
לשון הרמב"ם [איסורי ביאה ט, ט]
בסתם דמחמיר טפי בצצורה
דאפילו צטפה אחת טמאה בלי
צירוף, ואם נפרש לשון הרמב"ם
בזה דמשמע להדיא מדברי
הרשב"א צממרת הבית [בית ז'
שער ד ית, ב] דלא אמר הרמב"ם
שהיא טמאה בכל אלו אלא
דליתא כגרים ועוד, אצל טיפין
קטנים אין מנטרפין אפילו נמצא

(טו) עד בתורמוס (פירוש מין ממני הקטניות שהוא מר
ובלע"ז לופינ"ו, רש"י ביצה כה, ב ד"ה תורמוס):

ח. אם אין בבתם במקום אחד כגרים ועוד י"א אף
על פי שיש שם (טו) טיפין הרבה סמוכין זה
לזה עד שאם נצטרם יש בהם יותר מכגרים מהורה
שאנו תולין כל טיפה וטיפה בכנה עד שיהא בו
כגרים ועוד במקום אחד י"א [יט] ויש אומרים
יג. דהני מירי בשנמצא על חלוקה אבל אם
נמצא על בשרה (טו) מצטרפין לכגרים ועוד:

ז. יד. כתב [ב] הנמצא על בשרה שהוא ארוך
ברצועה או עגול [ב] או שהיו טיפין טיפין או
שהיה אורך הכתם על רוחב יריבה או שהיה נראה
כאילו הוא ממטה למעלה הואיל והוא כנגד בית
תורפה (פירוש גנאי הוא והוא כנוי לערוה, ערוך ערך
תרף טו) טמאה ואין אומרים אילו נטף מן הגוף לא
היה בזה:

י. סה [כא] [ב] כתב שנמצא על [ב] דבר מו' (טו) שאינו מקבל (ט) מומאה (י"ח) לא גזרו
בצורה, אם כן הוא מיקל טפי מיש אומרים, דליש אומרים אם יש בכל הטיפין שצצורה כגרים ועוד טמאה, ולהרמב"ם אין הפרש
בין חלוקה לצורה וכאן וכן טיפין קטנים אין מנטרפים וטהורה, אפילו יש צכולן יותר מכגרים ועוד, וגדולים אם יש צחת מהם
כגרים ועוד טמאה, עכ"ל. ודבריו תמוהין, דהיאך אפשר לומר דהרשב"א הדין דעת הרמב"ם כן, הרי הרמב"ם כתב בפירוש בפרק
ההוא לעיל מיימה דדין ו' מה בין כתם הנמצא על צורה לכתם הנמצא בצנדיה, שהכתם הנמצא על צורה אין לו שיעור בו' (והשיגו
הראב"ד שם, וכן רבינו ירוחם נתיב כו ח"ב רכב, ג, והרצ המגיד י"ש דבריו שם על נכון), וגם היאך אפשר להוציא שום משמעות מלשון
הרמב"ם זה דאפילו פחות מכגרים טמאה, הלא לא העתיק אלא לשון הש"ס [גמ, א], וכמו שאפשר לפרש לשון הש"ס כן יש לפרש
לשון זה. ומה שכתב הצ"ח דאם נפרש לשון זה כפי פירוש בית יוסף כאן דצצורה אפילו פחות מכגרים טמאה בו', הנה הצ"ח כאן
אחר שהביא לשון הרמב"ם שצטעף זה הביא לשון הרא"ש [מה פ"ח סימן ב] וכתב ו"ל, ומשמע מלשון הרא"ש דצצורה ליה דכתם
שעל צורה אפילו פחות מכגרים טמאה וכדברי הרמב"ם שכתבתי לעיל בו'. והדין הוא דלכאורה לומר דהרמב"ם דצטעף זה, זה אינו,
דאם כן מהו שכתבתי לעיל, הוה ליה למימר שכתבתי בסמוך. ועוד, מאי וכדברי הרמב"ם בו', דמשמע שדברי הרמב"ם מצוירים יותר
מדברי הרא"ש, אדרבה דברי הרא"ש מצוירים יותר, שכתב דלא תלין דם מאכולת, והרמב"ם לא העתיק אלא הש"ס, אלא מה שכתב
וכדברי הרמב"ם שכתבתי לעיל ראונו לומר שהביא לעיל [עמוד פח ד"ה ודע] דברי הרמב"ם ה"ל שכתב דין ו' דכתם שעל צורה אין
לו שיעור, ואם כן אדרבה משמע מדברי הצ"ח דצצורה הרמב"ם אלו שצטעף זה אין הכרע. וכן הרשב"א צממרת הבית שם לא כתב
דצצורה ליה להרמב"ם דאיינה טמאה אלא כגרים ועוד וכמו שכתב הצ"ח, דהא ודאי ליתא, וכמו שכתבתי, רק כתב שם שהרמב"ם
מפרש גם כן צעיא דצט"ס לא לענין צירוף אלא לענין אי אמרינן אילו נטף מן הגוף היה כזה או לא, אלא שהרשב"א עצמו סבירא
ליה שם דאיינה טמאה אלא כגרים ועוד, עיין שם מצויר כך להדיא, אצל לענין השיעור אין דצצורה הרמב"ם אלו הכרע כלל. ומעתה
דברי המחבר צוררים ואין צהם קושיא כלל: מו' שאינו מקבל מומאה בו'. [עיין צרמב"ם הלכות כלים [פרק א—ג] מה הן
הדברים י"א שאין מקבלין מומאה:

ערך לחם למהריק"ש

סעיף י. כתב בו'. טהורה:

ביאור הגר"א

ביאה ט, ט, ו, וכמו שמבאר והולך ואין אומרים אילו בו', וכמו שכתב לעיל סעיף
ו': [כא] [סעיף י. כתב בו'. כרבי נחמיה [גדה נח, ב] דהורו חכמים כוותיה,
וכל אמוראי כוותיה שם ט, ב]:

באר היטב

(ח) מצטרפין. כתב הש"ך [ס"ק יג] זהו לסבירא הראשונה בבעיף ו', אצל לסבירא אחרונה בלי צירוף טמאה בכל שהוא: (ט) מומאה. עיין צרמב"ם
הלכות כלים מה הן הדברים שאין מקבלין מומאה, [ש"ך ס"ק טו]:

גליון מוהר"ש

[ו] [שם סעיף י. כתב שנמצא על דבר שאינו בו'. במשנות נודע ביהודה חלק א' חלק יו"ד סימן נ"ב נתן טעם לדבר: [ו] [ש"ך ס"ק טו] עיין ברמב"ם הלכות
ב"ב. וס' איתא דמייר אלו מקבל מומאה, וי"ע צייר שלנו:

אוצר מפרשים

ונראה לי דהוה ליה כמו כלי גללים, אע"פ שתחלתן אוכלין שהיו מקבלים מומאה
בחתם עצמם, אחר שנמחו ונמאסו שוב אינם מקבלים מומאה, וכן היינו נגירות,
ועוד מעשה עין שימוש כבחולין קב"ט ע"א. ועיין תשובתי [חתם סופר] חלק ששי
סימן פ"א. וצ"ע בתוספות יום טוב פרק ב' דכלים משנה ה'. ע"ש: [חתם סופר]

י"א [ש"ך ס"ק טו] [שאין מקבלין מומאה בו']. וכתב בסדרי טהרה [ס"ק י"ט] דנגירות
שלנו אין מקבלות מומאה, ודלא כמו שכתב בנודע ביהודה תניא [יו"ד סימן קה],
ונעלם ממנו לשון רמב"ם פרק ב' מכלים הלכה א', וגם בספר חכמת אדם כלל
קי"ג אות ח' מקיל [י] בנייר. ע"ש. וטעם מבואר בסדרי טהרה סימן זה ס"ק י"ט.

בתורמוס. ופירוש של תורמוס מוצא צדיה דף כ"ה [ע"ז] דפירש רש"י מין קטנית עגול כמין עדשה ורצח כמעט קטנה, ושמעתי מלונעו אחד שהוא מה שקורין טורמחין בלע"ז, והוא רחב כמו מטבע שקורין צמדינתו בלשון אשכנז הלצין פלין. וכמנזו ה"ט"ו [פ"ק טו] והש"ך [פ"ק יא] דמקומות שהפשט והרשט מלוי מולין זה עד כתורמוס אף על פי שלא הרגה, כי צמחמים שומעין להקל. ועיין עוד דצריהם בלע"ז: [יא] ויש אומרים דהני **מו"ל**. עיין מה שכתבתי ס"ק ט': [יב] **הנמצא על בשרה**. עיין צ"ח [עמוד 6] ד"ה וישלח ערוך] מה שהאריך להחמיר על הנמצא בזה, וכל דבריו אינם אלא דברי שגגה, כמו שכתב הש"ך [פ"ק יז], ודברי השלחן ערוך פשוטים וכוונתם, עיין זו: [יג] **דבר שאינו מקבל טומאה**. אפילו אם השיעור גורס להם, כגון שהוא פחות משלש על שלש, כמנזורים הדינים האלו בזהרנצ"ס הלכות כלים [פ"ק 6—ג]. וכמנזו התוספות [מה נה, 6] ד"ה כרין] והרש"ס [שם פ"ט סימן 3 פה, 3] דאם הוא דבר שמקבל טומאת נגעים מקבל גם כן כחמים, אף על פי שאינו מקבל שער טומאה, ועיין בש"ך [פ"ק טו]. ואם כן לפי זה אפשר דצ"ח מקום שמקבל הטומאה **לדגני צמים**, גם כן מקבל כחמים. ועיין ברמב"ם מטומאת ארבעת [פ"ק יז]:

הרא"ש כפשוטו דלא תלינן בפשפש משום דלא שכיח, אבל היכא דשכיח הרבה תלינן, וא"כ דברי הרא"ש הם ממש דברי הרשב"א. ועל פי זה משיג הש"ך על הב"ח דפסק דלא כהרשב"א, משום דהרא"ש והטור לא סבירא להו הכי, דליתא, לא מיבעיא אם תפירש דברי הרא"ש במה שכתב דלא שכיח כפירוש הב"ח דלא שכיח בפשפש, משמע אבל היכא דשכיח גם רבי חנינא בן אנטיגנוס מודה דתולה בפשפש, א"כ אדרבה הרי כתב הרא"ש כהרשב"א, אלא אפילו יהיו דברי הרא"ש כפירוש א' שכתב הב"ח (ומה שכתב הש"ך דאפילו יהיה פירוש דברי הרא"ש כפירוש השני שכתב הב"ח כו', ר"ל פירוש הא' שכתב הב"ח), דמה שכתב הרא"ש משום דלא שכיח, היינו דלא שכיח שיכא הפשפש קרוב לבשרה ולא תרית ריחו, ואם כן י"ל דהרא"ש פליג על הרשב"א וסבירא ליה דאפילו היכא דשכיח בפשפש לגמרי סבירא ליה לרבי חנינא בן אנטיגנוס דאיה תולה בפשפש מהאי טעמא, מכל מקום אינו מוכרח, ד"ל דגם הרא"ש מוקי פלוגתייהו דרבי חנינא בן אנטיגנוס ורבנן בשכיח ולא שכיח, כהרשב"א, והוקשה להרא"ש טעמא מאי לרבי חנינא בן אנטיגנוס אינה תולה בפשפש, וכתב טעם זה דלא שכיח שיכא הפשפש כל כך קרוב לבשר ולא תרית ריחו, אבל משכיח לגמרי לא דבר הרא"ש כלום, ונהי דלפי זה אינו מבואר להדיא בהרא"ש דסבירא ליה כהרשב"א כמו לפירוש השני, מכל מקום גם ההיפך אינו מבואר בו, וי"ל דמודה הרא"ש בשכיח לגמרי דתולה בפשפש ולא משגיחין התם בטעמא דלא שכיח שיכא כו' ולא תרית ריחו, ולפי זה כיון דלפירוש השני מבואר (גם) כן להדיא כהרשב"א, ולפירוש הראשון אינו מבואר להיפך, אם כן ודאי קיימא לן כהרשב"א: **ע"פ דברי הרא"ש כו'.** אלמא דגם דעת הרא"ש כהרשב"א, דבמקומות שהפשפש מצויין תלינן בהם: [פ"ק יב] **[פשפש כו']**. עיין בספר מנחת יעקב [תורת השלמים ס"ק 7] שכתב ששמעתי מלונעו אחד ששיעור כתורמוס הוא כמו [מטבע] שאנו קורין בלשון אשכנז חצי פאצין, ע"ש: [פ"ק יג] דהני **מו"ל כו'.** **אפילו צמברא.** דגם בכתם הנמצא על בשרה בעי שיעורא, מכל מקום מודים דלענין זה חמור אם נמצא על בשרה, דבבשרה טפין טפין מצטרפין: **צמברא אחרונה כו'.** ר"ל, דלסברא האחרונה שהיא דעת הרמב"ם, הא דמבעיא בש"ס טפין מהו היינו מי נימא דהוי שינוי צורה ואילו נטף מן הגוף לא היה כזה, או לא, אבל למאי דמסקינן דלא שינוי צורה הוא אין צריך לצירוף הטפין, דהא בכל שהוא על בשרה טמאה, ואם כן איך שייך לשון מצטרף לכגרים ועוד, דהא בלא צירוף טמאה בכל שהוא, אלא ודאי דקאי לסברא ראשונה דגם בבשרה בעי כגרים ועוד, וקאמר דעל בשרה טפין טפין מצטרף לכגרים ועוד: [פ"ק יד] **כתם כו'.** [אשון זה. שהוא] לשון הרמב"ם: **כפירוש הב"ח כו'.** ר"ל, אי סבירא ליה להמחבר כשיטתו בב"ח, דמלשון הרמב"ם זה נלמוד דבשרה אפילו בכל שהוא טמאה, והיינו כפי מה שהבין הב"ח פירוש דברי הב"ח, וכמו שכתב בסוף הס"ק: **דיש אומרים שנמצא כו'.** ר"ל, דהא הריש אומרים מחמירין יותר מדעה ראשונה, ואפילו הכי לא כתבו רק דעל בשרה טפין טפין מצטרפין, משמע אבל מכל מקום צריך שיעור כגרים ועוד גם בנמצא על בשרה, ואחר כך כתב לשון הרמב"ם כו': **אלא בדאיכא כו'.** ר"ל, בכל טפה בפני עצמה, וקא משמע לן דלאו שנוי צורה הוא: **אם כן הוא מיקל כו'.** ר"ל, וקשה גם כן כנזכר לעיל למה כתב לשון הרמב"ם שבסעיף זה בסתם ולא בלשון יש אומרים: וגדולים. ר"ל, טפין גדולים: וגם **היאך אפשר כו' הוה ליה למימר שכתבתי בסמוך ועוד כו'.** כצ"ל: **דלא תלינן בדם מאכולת כו'.** ר"ל, בבשרה, ואם כן ממילא נשמע דבבשרה אפילו פחות מכגרים ועוד טמאה: **ואם כן אדרבה משמע כו'.** דהיא גופא קשיא למה כתב הב"ח וכדברי הרמב"ם שכתבתי לעיל, דהיינו דברי הרמב"ם בדין ו', ולא כתב כדברי הרמב"ם שכתבתי בסמוך, והיינו דברי הרמב"ם שבסעיף זה, א"כ אדרבה משמע כו': **וכן הרשב"א במשמרת הבית שם כו'.** קאי אדלעיל שהקשה דהיאך אפשר לומר דהרשב"א הבין כן בדעת הרמב"ם, ועל זה כתב בדאמת בהרשב"א במשמרת הבית שם כו': **שהרמב"ם מפרש כו'.** ר"ל, דהרשב"א אליבא דנפשיה סבירא ליה שם דגם בבשרה אינה אלא כגרים ועוד, וסבירא ליה דגם בבשרה טמאה אין מצטרפין, והא דבעי טפין טפין מצטרפין, אלא מיירי שכל טפה בפני עצמה הוי כגרים ועוד, ומבעיא ליה אי אמרינן אילו נטף מן הגוף היה כזה או לא, ועל זה כתב שם שגם הרמב"ם מפרש האבעיא בש"ס לאו לענין צירוף, ולא מטעמא דהרשב"א, אלא מטעם אחר הרמב"ם סבירא ליה דבבשרה אפילו בכל שהוא טמאה ואם כן מאי קמבעיא ליה טפין מהו דעל כרחק בבשרה מיירי כנזכר לעיל ובבשרה בלא צירוף טמאה בכל שהוא, אלא ודאי דלענין צירוף לא קמבעיא ליה אלא מפרש גם כן האבעיא לענין אי אמרינן אילו נטף מן הגוף לא היה כזה או לא: **ואין בהם קושיא כלל (כו').** ר"ל, דיפה עשה שכתב סעיף זה בסתם, דהוא לשון הש"ס ומוסכם אליבא דכולי עלמא, כנ"ל:

פתחי תשובה

דלא גרע מלבדים דמקבלי טומאה, ע"ש. ועיין בשו"ת שיבת ציון סימן ל"ט שגדול אחד הקשה על דברי הגודע ביהודה הג"ל ממה שכתב הרמב"ם בהדיא פרק ב' מהלכות כלים [הלכה א] דהנייר אינו מקבל טומאה, והיינו טעמא דלא דמי ללבדים, דבנייר פנים חדשות באו לכאן, והשיב לו דיש חילוק בין נייר שלנו שנעשה מכלוי סחבות או מפעשים כתחשים שהוא מעשה לבדים, זה בודאי מקבל טומאה, והביא על זה ראיה גדולה, אבל נייר שהיה להם בדורות הקודמים, ועדיין עושים כן במדינות הודו, מעלי אילנות וירקות או על קליפת עצים שהחליקו והתקינו אותם לקבל הדיו, זה אינו מקבל טומאה, ומוה מיירי הרמב"ם. והשיג על אותו הגדול במה שכתב דלא דמו ללבדים כיון דפנים חדשות באו לכאן, דזה אינו, שהרי אין אנו דנין שיקבל טומאה מפני שהיה ארוג בתחלה, אלא ממה שנעשה תחת מעשה לבדים, ע"ש. ועיין בסדרי טהרה [ס"ק יט] שכתב אלא נמצא על נייר שלא על ידי דפיה קונח, אלא שערבה עליו או ישבה עליו, כתב בתוספות יום טוב פרק ב' דכלים [משנה ה] דאין טומאה שייך בנייר^[1], הגם דאיהו מיירי בנייר שהיה בזמן הש"ס שהיה מעשבים מה שאין כן בנייר דידן שהוא נעשה מבגדי פשתן, מכל מקום נראה דאין חילוק, שהבגדי פשתן נטחין ופנים חדשות בא לכאן, עכ"ל. וכן כתב בחכמת אדם כלל ק"ג דין ח'^[2]. ואילו ראו דברי הגודע ביהודה ודבריו בנו הגאון גר"ר בתשובה הג"ל [שיבת ציון] לא כתבו כן [*עתה נדפס שו"ת חתם סופר חלק ששי, ושם בסימן פ"א כתב דאפילו נייר דידן אינו מקבל טומאה ולא כחמים, דכיון שנכתשו הדק היטב ונמסו במים והנפחו לפנים אחרות,

חנינא בן אנטיגנוס מודה דתלינן בפשפש עד כתורמוס, דהוי כנתעסקה בכתמים דתולה בהם אם הכתם אינו יותר משיעור דם העסק, והרא"ש כתב וז"ל, אם הרגה פשפש תולה בפשפש עד כתורמוס, אבל מסתמא לא תלינן ביה משום דלא שכיח, עכ"ל. ומסתפק הב"ח בכוונת הרא"ש דיש לפרשו בב' אופנים. אופן א', י"ל דהרא"ש פליג על הרשב"א וסבירא ליה דודאי רבי חנינא בן אנטיגנוס ורבנן ליכא לאוקמי במקומות שאין פשפשים מצויין [אלא במקומות שמצויין], ואפילו הכי קאמר רבי חנינא בן אנטיגנוס דאיה תולה בפשפש, על זה כתב הרא"ש הטעם דלא תלינן ביה משום דלא שכיח, כלומר אף דשכיח פשפשינן מכל מקום לא שכיח שיהיה הפשפש קרוב כל כך ולא תרית ריחו, אלא ודאי דמגופה הוא. ומכל מקום על הרשב"א לא קשה קושיא הג"ל, כיון דמוקי פלוגתייהו במקומות שאין פשפשינן מצויין, מאי טעמא דרבנן דתולין בפשפש, דיש לומר לשיטתו דשלשה חלוקים יש, דהיכא שאין הפשפש מצויים כלל גם רבנן מודים דלא תלינן בפשפש, והיכא דשכיח לגמרי בזה כתב הרשב"א דגם רבי חנינא בן אנטיגנוס מודה דתולה בפשפש, ופלוגתייהו דרבי חנינא בן אנטיגנוס ורבנן הוי היכא דשכיח ולא שכיח. ואופן הב', דדברי הרא"ש כפשוטו דלא תלינן בפשפש משום דלא שכיח, אבל היכא דשכיח הרבה תלינן, וא"כ דברי הרא"ש הם ממש דברי הרשב"א. ועל פי זה משיג הש"ך על הב"ח דפסק דלא כהרשב"א, משום דהרא"ש והטור לא סבירא להו הכי, דליתא, לא מיבעיא אם תפירש דברי הרא"ש במה שכתב דלא שכיח כפירוש הב"ח דלא שכיח בפשפש, משמע אבל היכא דשכיח גם רבי חנינא בן אנטיגנוס מודה דתולה בפשפש, א"כ אדרבה הרי כתב הרא"ש כהרשב"א, אלא אפילו יהיו דברי הרא"ש כפירוש א' שכתב הב"ח (ומה שכתב הש"ך דאפילו יהיה פירוש דברי הרא"ש כפירוש השני שכתב הב"ח כו', ר"ל פירוש הא' שכתב הב"ח), דמה שכתב הרא"ש משום דלא שכיח, היינו דלא שכיח שיכא הפשפש קרוב לבשרה ולא תרית ריחו, ואם כן י"ל דהרא"ש פליג על הרשב"א וסבירא ליה דאפילו היכא דשכיח בפשפש לגמרי סבירא ליה לרבי חנינא בן אנטיגנוס דאיה תולה בפשפש מהאי טעמא, מכל מקום אינו מוכרח, ד"ל דגם הרא"ש מוקי פלוגתייהו דרבי חנינא בן אנטיגנוס ורבנן בשכיח ולא שכיח, כהרשב"א, והוקשה להרא"ש טעמא מאי לרבי חנינא בן אנטיגנוס אינה תולה בפשפש, וכתב טעם זה דלא שכיח שיכא הפשפש כל כך קרוב לבשר ולא תרית ריחו, אבל משכיח לגמרי לא דבר הרא"ש כלום, ונהי דלפי זה אינו מבואר להדיא בהרא"ש דסבירא ליה כהרשב"א כמו לפירוש השני, מכל מקום גם ההיפך אינו מבואר בו, וי"ל דמודה הרא"ש בשכיח לגמרי דתולה בפשפש ולא משגיחין התם בטעמא דלא שכיח שיכא כו' ולא תרית ריחו, ולפי זה כיון דלפירוש השני מבואר (גם) כן להדיא כהרשב"א, ולפירוש הראשון אינו מבואר להיפך, אם כן ודאי קיימא לן כהרשב"א: **ע"פ דברי הרא"ש כו'.** אלמא דגם דעת הרא"ש כהרשב"א, דבמקומות שהפשפש מצויין תלינן בהם: [פ"ק יב] **[פשפש כו']**. עיין בספר מנחת יעקב [תורת השלמים ס"ק 7] שכתב ששמעתי מלונעו אחד ששיעור כתורמוס הוא כמו [מטבע] שאנו קורין בלשון אשכנז חצי פאצין, ע"ש: [פ"ק יג] דהני **מו"ל כו'.** **אפילו צמברא.** דגם בכתם הנמצא על בשרה בעי שיעורא, מכל מקום מודים דלענין זה חמור אם נמצא על בשרה, דבבשרה טפין טפין מצטרפין: **צמברא אחרונה כו'.** ר"ל, דלסברא האחרונה שהיא דעת הרמב"ם, הא דמבעיא בש"ס טפין מהו היינו מי נימא דהוי שינוי צורה ואילו נטף מן הגוף לא היה כזה, או לא, אבל למאי דמסקינן דלא שינוי צורה הוא אין צריך לצירוף הטפין, דהא בכל שהוא על בשרה טמאה, ואם כן איך שייך לשון מצטרף לכגרים ועוד, דהא בלא צירוף טמאה בכל שהוא, אלא ודאי דקאי לסברא ראשונה דגם בבשרה בעי כגרים ועוד, וקאמר דעל בשרה טפין טפין מצטרף לכגרים ועוד: [פ"ק יד] **כתם כו'.** [אשון זה

כו. טור [עמוד 33] גסס הרמב"ם שם צפרק ט' מצריחא שם דף ס"א ע"ז וכרזי נתן, וזה הסמימו הרשב"א [שם] והרא"ש [שם סימן א] פה, [ה] דנכתמים שומעים להקל, ודא כרמב"ן [הלכות נדה פ"ד הלכה ו']:

כו. משנה שם [נדה] דף כ"ז ע"ז ומפרש שם בגמרא דף נ"ח [ע"א] עקבה עזר דנגע בלוחו מקום, וראש גודלה זמנין כשפוסעת עזר דמחרימי תחת אוחו מקום וזו נוטף עליו:

כו*. רמב"ם [אסורי ביאה ט, ח]:

כת. צריחא שם [נדה נה, א]:

כח*. כמסכתא הגמרא שם; הרב המגיד [אסורי ביאה ט, ח] גסס הרמב"ן הלכות נדה פ"ד הלכה ח והרמב"ם שם:

כח**. משנה נו, ב:

כט. שם בגמרא דף נ"ז (ע"א) [ע"ב]:

ציונים לרמ"א עם ציונים מהש"ך

(ו) מרדכי הלכות נדה [שנועו רמז תשל] בשם סמ"ג [לחין ק"א לו, ב] (ווסמ"ק סימן רלג); [הגהות מיימוניות אסורי ביאה ט אות ה]:

(ז) הרמב"ם [שם הלכה ו] ובגמרא פרק האשה [נדה סא, ב]:

(ח) בית יוסף [עמוד 33 ד"ה לא] בשם הרשב"א [פוסת הית הקל צית ז שער ד, ה]:

נקודות הכסף

דו [פ"ו פ"ק יא] ונאפשר שם הב' מורה כ"ו. אין דבריו מוכרחים, כמו שכתבנו בש"ך ס"ק י"ז:

הגהות והערות

[יח] מוקן ע"פ כרס שלמה ומחלוק השקל:

[יט] לפנינו גרסא' ליתא, ואפשר לטעות סופר בהגהות מיימוניות וז"ל וזהב"ז, וכן הוא בהגהות מיימוניות דפוס קושטא:

[כ] כן הוא צ"כ, וכן הגיה מחלוק השקל:

[כא] כמכמת אדם כתב כן לענין שם להקל דברים צעין כגרים צמקס אחד אף ליש אומרים שצמקס ח:

מו אז כ"ד דבר כ"ו. וכן אפילו מין שהוא מקבל טומאה אלא ששיעורו גרס לו, כגון מטלית שאין צו שלש על שלש, כדליתא בש"ס [נדה ס, ב] ומציאו צ"י [עמוד 34 ד"ה גמסין], וכן כתבו הפוסקים. ומבואר מדברי התוספות ריש דף נ"ח [ע"א ד"ה כרזי נחמיה] ומדברי הרא"ש פרק האשה [נדה פ"ט סימן ב פב, ב] שכתבו משתתא נהי דלא מקבל טומאה מכל מקום מקבל טומאה נגעים, (דכלי) [דכל] [שם] שמקבל טומאה נגעים אף על פי שאין מקבל שאר טומאה מקבל כתמים וטמאה: יז וב"ש שכן ע"ה רגליה ממש.

והצ"ח [עמוד 35 ד"ה לא] כתב דדוקא גב הרגל שכתב (הרגל) [הגודל] [ב], אצל צפאר גב הרגל לזד חוץ וכל שכן צמחא אשאר ראשי ארבע אצבעותיה טהורה כו'. ואין דבריו מוכרחים, גם צריחא [אות ז] כתב שצ"ע צפאר ראשי אצבעות הרגלים כו', עיין שם: יח וכן אם נמצא ע"ה ידיה כו' ושמה נגעו כו'. משמע להדיא מדברי הטור [עמוד 35] והמחבר דאפילו צמחא חיישין שמה נגעו, וכן דעת הרב המגיד [אסורי ביאה ט, ח]:

עליו ביצר בדקה קרקע עולם הגה (י) לו (יט) צית הכסא שאינו מקבל טומאה: מו אז כל דבר שאינו מקבל טומאה וישבה עליו ומצאה בו כתם יז וכן כתם שנמצא על (י) על (כ) בגד צבוע (כא) מהורה: הגה (יד) יז (י) לפיכך תלש האשה בגדי צעונין כדי להצילה מכתמים:

יא ס' לא בכל מקום שימצא שם כתם טמאה אלא במקום שאפשר שבה שם מן המקור ביצר נמצא (י) על (יא) עקבה טמאה וכן אם נמצא על כל אורך שוקה ופרסותיה מכפנים * [כב] והם המקומות הנדבקים זה בזה בעת שתעמוד [טז] ותדבק רגל ברגל ושוק בשוק וכן אם נמצא על ראש גודל רגליה: הגה (יא) יז (טז) וכל שכן על (כ) רגליה ממש: כ יח וכן אם נמצא על ידיה י אפילו על קשרי אצבעותיה שהידים עסקניות הן כח * (יא) (כ) ושמה נגעו באותו מקום כח * יט אבל אם נמצא על שוקיה ועל פרסותיה לצד חוץ או אפילו מהצדדין [כג] ואין צריך לומר (יב) למעלה מאותו מקום (יד) מהורה

יט אבל כו' מהורה. אפילו לא עברה צוק של טבחים שאין צמה לתלות, כן מוכח מן הש"ס [נדה נו, ב] ופוסקים, ופשוט הוא, ולא חיישין שמה הציאתו שם צידים, דלא מחזיקין טומאה למקום, כדליתא בש"ס [שם נה, א] ופוסקים:

ערוך ד"חם למהריק"ש

[שם] בסוף [ע"ה בגד צבוע]. לפיכך לנשט אשה בגדים צעונין להנלל מדין הכתמים: סיפא יא וכן אם נמצא ע"ה ראש גודל רגליה. על רגליה אפילו:

באר היטב

(י) מקבץ. וכן אפילו מין שהוא מקבל טומאה אלא ששיעורו גרס לו, כמו מטלית שאין צו שלש על שלש, ומבואר מדברי התוספות (דכלי) [דכל] שמקבל טומאה נגעים אף על פי שאין מקבל שאר טומאה מקבל כתמים וטמאה, עד כאן לשון הש"ך [ס"ק טז]: (יא) עקבה. שמה נגעו בלוחו מקום צישיצתה. ופירש צפרישה דהיינו כשישיצתה כדרך הישמעאלים, שמשמין רגליהם תחת עגבותיהם, ט"ו [ס"ק ין]: (יב) רגליה. והצ"ח כתב דדוקא גב הרגל שכתב (הרגל) [הגודל], אצל צפאר גב הרגל לזד חוץ, וכל שכן צמחא אשאר ראשי ארבע אצבעותיה טהורה. וכמו הש"ך [ס"ק ין] שאין דבריו מוכרחים, גם הדרישה כתב שצ"ע צפאר ראשי אצבעות הרגלים כו', ע"ה. והט"ו [ס"ק יא] כתב דנגע הרגל אין להקל, כיון שכבר הורה זקן צ"י, ורמ"א הביאו, אצל זה נראה להקל צמחא על שאר אצבעות הרגל חוץ מן הגודל, ואפשר שגם הרב צ"י מודה צו כיון שהוא רחוק מזד פנים, ע"ה: (יג) ושמה. משמע להדיא מדברי הטור והמחבר דאפילו צמחא חיישין שמה נגעו, ש"ך [ס"ק יח]: (יד) מהורה. כתב הש"ך [ס"ק יט] אפילו לא עברה צוק של טבחים שאין לה צמה לתלות, ולא חיישין שנגעה צידה צמקור ומידה צל למקום זה אחר כך צנגיעמה, דאין מחזיקין טומאה למקום למקום, כן משמע מ"ש' ופוסקים:

(י) על עקבה טמאה. שמה נגע בלוחו מקום צישיצתה. ופירש צפרישה [אות ין] דהיינו כשישיצתה כדרך הישמעאלים, שמשמין רגליהם תחת עגבותיהם: (יא) וב"ש שכן ע"ה רגליה ממש. כן כתב צ"י [עמוד 35 ד"ה לא] צלל דמשמע לו כן מלשון אפילו ראש גודל. אצל אין צוה הכרת, דאפשר דהאי לשון אפילו קאי אגודל עצמו דפשיטא הוא דטמאה, אצל גב הרגל לא גרע מזד חוץ דשוקיה ופרסותיה. וכן פירש מו"ח ז"ל [ב"ח עמוד 35 ד"ה לא]. אלא שאין להקל למעשה, כיון שכבר הורה זקן צ"י, ורמ"א מציאו, אצל זה נראה להקל צמחא על שאר האצבעות של הרגל חוץ מן הגודל, דאפשר שגם הצ"י מודה צו, כיון שהוא רחוק מזד פנים: (יב) צמעה מאותו מקום כו'. ולא אמרינן שנגעה צידה צמקור ומידה צל למקום זה אחר כך צנגיעמה, דאין מחזיקין טומאה ממקום למקום. וכן צסוף הסעיף לענין שאם אי אפשר לצוא מהמכה כו', לא מחזיקין טהרה ממקום למקום:

אפילו מהצדדין [כג] ואין צריך לומר (יב) למעלה מאותו מקום (יד) מהורה

יט אבל כו' מהורה. אפילו לא עברה צוק של טבחים שאין צמה לתלות, כן מוכח מן הש"ס [נדה נו, ב] ופוסקים, ופשוט הוא, ולא חיישין שמה הציאתו שם צידים, דלא מחזיקין טומאה למקום, כדליתא בש"ס [שם נה, א] ופוסקים:

ערוך ד"חם למהריק"ש

[שם] בסוף [ע"ה בגד צבוע]. לפיכך לנשט אשה בגדים צעונין להנלל מדין הכתמים: סיפא יא וכן אם נמצא ע"ה ראש גודל רגליה. על רגליה אפילו:

פתיח תשובה

פרחה דין צמר ופשתים מנייהו. ועוד נראה לי, דלא מקרי צמר ופשתים אלא העומדים לבגד ואריג וחבילים ולבדים וכדומה, אבל הני ניירות שמוחדיים לצרכים אחרים אם כן אפילו צמר ופשתים בעינא נימא מעשה עץ שימש, כמבואר בחולין קכ"ט ע"א כו'. ומסיים, על כן בכתמים הנמצאים הולכין להקל, אך בבדיקת עד שאינו בדוק, אם הוא נייר אף על פי שלענין שיעור כגרים ועוד יש לו דין כתם, מכל מקום לענין זה לא אומר להקל בנייר, ע"ה. ועיין בסדרי טהרה לקמן סעיף ט"ו סוף ס"ק ל"ז שכתב דצ"ע היכא דשמשה מטתה ואחר כך מצאה כתם על דבר שאינו מקבל טומאה או על בגד צבוע, דבעלמא קיימא לן דטהורה, אף על גב דודאי מגופה כיון דשלא בהרגשה חזיא, אבל כאן דספק דאורייתא הוא, דיש לומר הרגשה וסברה הרגשת שמש הוא טמאה, ע"ה. ואם מצאה כתם זה סמוך להטלת מי רגלים יש גם כן ספק זה, עיין מה שכתבתי לעיל ריש סימן קפ"ג [סוף ס"ק א]. (ועיין בתשובת חמדת שלמה י"ד סימן כ' בדי"ה עכ"פ אות יז שהביא ראיה דגם בכהאי גוונא טהורה, ע"ה). ועיין עוד בסדרי טהרה [ס"ק יח] לענין אם גם בשוטה תלינן בנמצא על דבר שאינו מקבל טומאה או על גבי בגד צבוע, ע"ה: (יט) בית הכסא שאינו מקבץ טומאה. עיין בתשובת נודע ביהודה נתניה [י"ד] סימן ק"ט באשה שישבה בבית הכסא הקבוע בקרקע, והדף שיושבים עליו נעשה מן דף שהיו עורכין עליו והיה עליו תורת כלי בתלוש, ואחר כך קבעוהו שם, וישבה עליו האשה ומצאה כתם. וכתב שהיא טהורה, דכיון שקבעוהו אינו מקבל טומאה, ואף אם לא חיברו בקרקע, משפתח בו נקב גדול כזה אפילו הוא עדיין רחב מכל צד ויכול לערוך עליו מכל מקום כבר נטהר. ועיין שם בסוף התשובה ארבע חילוקים בתורת קבלת טומאה בכלים המחזירים לקרקע, ע"ה: (כ) בגד צבוע. ועיין בתשובת מעיל צדקה סימן ס"ב בדין כתם שנמצא על בגד מנומר גוונים הריב לבנים ושאר צבעים, ולא היה כשיעור כתם על נימור לבן אחד, אלא שהיה מחובר ועבר על גבי חלק הצבוע צבע תכלת ויוצא על גב הלבן שבצדו, באופן שבין שני חלקים שעל גבי פספס שני הלבנים היה בין שניהם כשיעור, ונתספק השואל אם מצטרפין לטמא, הואיל והפסיק ביניהם הצבע, וגם אם כל הצבעים מצטליין על התכמים. והעלה דגם כל הצבעים מצטליין, ואין הכתם שעל הצבע מצטרף, אבל שני הלבנים מצטרפים, כיון שהיה הלבן אחד ומתחבר לו ידי הכתם שעל הצבע חבור לצרף שני הלבנים אהרדי, שאם יש בין שניהם כגרים טמאה, ובאם לאו טהורה אף על גב שעם חלק הצבע הוא כגרים, דחלק הצבע אינו מצטרף להשלים השיעור, ע"ה. והעתיקו גם כן הסדרי טהרה ס"ק כ"א ובחכמת אדם שם [כלל קיג] דין י"ד (ובבאר היטב של הרב מהר"ט ס"ק ח' הגהות אשל אברהם, אוצר מפרשים ס"ק ז לא העתיק יפה). אכן החוות דעת [חדושים ס"ק יג; ביאורים ס"ק ט] כתב דגם מקום הצבוע מצטרף לכשיעור, ע"ה. ועיין בזה בתשובת תפארת צבי חלק יורה דעה סימן כ"ד דעתו גם כן להחמיר דמצטרף, ע"ה. גם בשו"ת תשובה מאברהם חלק א' סוף סימן קס"ג מחמיר בזה, וכמו שכתבתי בס"ק שאחר זה: (כא) מהורה. עיין בדגול מרובה [אוצר מפרשים ס"ק יב] שתמה על שלא הביאו שום חולק בזה, ובהגהות מיימוניות פרק ט' מהלכות אסורי ביאה [נאה ון] כתב בשם רבינו שמחה ורוב"ן [ט] שלא אמרו בגמרא [נדה סא, ב] דבר זה אלא לטהר הבגד, אבל האשה טמאה, וכיון שגם הרמב"ן [הלכות נדה פ"ד הלכה ו] מחמיר, כמבואר בב"י [עמוד 36 ד"ה ובגד], קשה להקל נגד שלשה חמורי עולם, על כן דבריו, ע"ה. ועיין בשו"ת תשובה מאברהם חלק א

מחצית השקל

(כ"ק מז) או כו'. ששש על ששש כו'. ר"ל, אצבעות דלא חזיא אף לעניים, ואינו מקבל טומאה ואינו מקבל כתמים: **משתיא כו'. ר"ל**, דבדף ג"ח ע"א איתא ההיא אתתא דאשתכח לה דמא במשתיא (פירש רש"י ד"ה במשתיא שהיא מסכת (תלוי לאורג) [טווי לאריג] ונמצא דם על השתי), אתאי לקמיה דרבי ינאי אמר לה תיזיל ותיתי, פירש רש"י ד"ה תיזיל ותיתן] כדרך שעשתה עד עכשיו שהלכה ושבה, אי מתרמי שהטווי המוסך בא בין רגליה כנגד אותו מקום טמאה. והקשו התוספות ד"ה כרבי נחמיה] הא שתי אינו מקבל טומאה דלאו בזה הוא ואינו מקבל כתמים, ואפילו תיזיל ותיתי תהיה טהורה. ועל זה כתבו התוספות משתיא נהי כו': **שבכ' שמקבל' טומאת נגעים כו', כצ"ל**. ועיין במנחת יעקב (תורת השלמים ס"ק ג')-שכתב דלפי זה צ"ע אם מצאה אשה דם ^{במחצית} או כתם על הכותל באופן שידוע לה שהוא מגופה, כיון דכותל מקבל טומאת נגעים מקבל נמי כתמים וטמאה. ועיין פלתי [תפארת ישראל ס"ק ט] שכתב אמת שתוספות ורא"ש כתבו כהש"ך, אבל הרו"ה [הגשות על בעלי הנפש, שער הכתמים סימן ג אות ב] והר"ן [חרושי נדה ס, ד"ה דרשן והרשב"א (תורת הבית בית ז שער ד כג, ב] כתבו דמשתיא הוא הוי כלי אורג, ואם כן קושיית התוספות מעיקרא ליתא, דכלי מקבל טומאה הוא, ולפי זה מנלן להוציא שכל שמקבל טומאת נגעים אף שאינו מקבל שום טומאה מקבל כתמים. גם לא מסתבר האי דינא,

קט

יורה דעה קצ הלכות נדה

תורת השלמים

[יד] לפיכך תלבש האשה בגדי צבעונין. הרמב"ם [איסורי ביאה ט, ז] כתב לפיכך מקונו חכמים שמלשם לצבעונין. ולפי שהצ"י [עמוד צג ד"ה כתב הרמב"ם] מממיה על דצריז שכתב לשון מקון, והוא לכאורה נגד משמעות הש"ס [מה סא, ג], ואף שהצ"י חוזר וממנה דצריז, מכל מקום אין דצריז מוכרחים, לכן השמיט הרב הלשון מקונו וכו', ורק דרך עצה טובה קאלמר שמעשה האשה כן כדי להאילה מכמתים: [טז] ותרבה רגל ברגל. וזו פירוש של מקום חזק בשש"ס ריש פרק הרואה כלם [מה נא, א], כמו שכתבו הטור [עמוד גז] והרמב"ם [איסורי ביאה ט, ט]. ואיכא עוד שש"ס ותצק עצמו כלפנים, וכתב הכ"י [עמוד צג ד"ה ודצין] דנראה דמקום חזק קרי למקום המדונק ממש, וחזק עצמו היינו מקום גבול סוף מקום חזק מלד זה ומלד זה שהוא נראה מצפנים ומצחוץ, וקאלמר דהוי כלפנים, ומכל מקום יש לתמוה למה לא הזכירו הרמב"ם ורצינו הטור דחזק עצמו כלפנים, עכ"ל. והוא עצמו השמיטו כאן בשלמן ערוך וכתב כלשון הרמב"ם והטור: [טז] ובכ"י **שבן על' רגליה ממש**. הכ"ח [עמוד צג ד"ה לא] השיג בזה על הכ"י [שם ד"ה לא כלל]. ועיין ש"ך [ס"ק ח] וט"ז [ס"ק יא] שעדעתם מסכימים לדעת הכ"י. אך ננמלא על שאר ראשי אלצעות של רגל כתב הט"ז דיש להקל, ואפשר שגם הכ"י מודה לזה. ואף ששש"ך בשם הדרישה כתב דיש להסמך בדבר, מכל מקום אין להחמיר בכתמים כל כך:

דהא התוספות שם נתנו טעם דלכך טהרו חז"ל כתם בדבר שאינו מקבל טומאה דהואיל ובגד שהכתם עליו טהור אף על האשה לא גזרו טומאה, דכתמים דרבנן הם אמרו והם אמרו, א"כ מה לי אם הבגד מטמא בנגעים, כיון דהבגד טהור אית לן למימר הואיל והבגד שהכתם עליו טהור אף האשה טהורה. ולכן פסק בכותל הבנין אינו מטמא את האשה אף דמטמא בנגעים, דלא כהמנחת יעקב, ע"ש. אבל בתשובות מעיל צדקה [סוף סימן כז] כתב גם כן כהש"ך, שכתב שם בענין שאלה אחת שהיתה אשה מניקה את בנה, ובנה היה שוכב בעריסה והיא היתה שותה ומניקה, ואחר כך נמצא דם על עריסה, אם האשה טמאה משום חלב, וקמבעיא ליה להשואל אי הוי כלי מקבל טומאה ומקבל נמי כתמים או לא, וכתב שם דאפילו אי לא הוי כלי מכל מקום כיון דחזוי למדרס ומטמא במדרס הזב אף שאינו מקבל טומאה מקבל נמי כתמים, אלמא דאפילו אם גם טומאת נגעים לא מקבל רק שטמא במדרס הזב דבר המקבל טומאה מקרי לענין שיקבל כתמים, והוא דלא כהפלתי [הג"ה, ולעני"ה התם שאני, דמקבל טומאת מדרס, ומשנה ערוכה שנינו בנדה מ"ט ע"א] דכל המטמא מדרס מטמא טמא מו, ופירש רש"י שם [ד"ה כל] דהוא הדין לכל הטומאות, וא"כ הוי דבר המקבל טומאה ממש, ונטמא מחמת הכתם, וגם הפלתי מודה בזה, ולא דמי לטומאת נגעים כלל, ע"כ הג"ה מהרב הגדול וכו' מוהר"ר שלמה הכהן ג"י מו"ץ דפה ווילנא]. וכתב עוד בתשובת מעיל צדקה [סימן סב] בענין כתם שנמצא בבגד צבוע, דגם בזה לא גזרו חז"ל וטהורה כמו שכתוב בשו"ע, אם היה הבגד קו אחד צבוע וקו אחד לכן, ונמצא כתם על קו הלבן ובקו הצבוע שצאלו, אלא שהכתם בקו לכן לבד לא היה בו שיעור כגרים ועוד, אלא בצירוף מה שנכנס מהכתם לקו הצבוע, וכתב דכנהאי גוונא טהורה, אף דמכאורה היה נראה דטמאה, דהא טעמא דפתות מכגרים ועוד טהורה דתלינן במאכולת, הא אי הוי ידענין בדוראי דמגופה הוא אפילו בפתות מכגרים ועוד טמאה, וכיון שבנידון שלפנינו ליכא למתלי במאכולת, מאחר שבצירוף כל הכתם יחד הוא יותר מכגרים ועוד, ודאי דמגופה הוא, ואם כן נהי דחלק הכתם שבקו הצבוע אינו מטמא אותה, מכל מקום חלק הכתם שבקו הלבן מטמא אותה אף שהוא פחות מכגרים ועוד, דהא ידוע לה שהיא מגופה, אף על פי כן טהורה, דחז"ל עבדו לא פלוג בתקנתן, מאחר דעל פי הורוב איכא למתלי במאכולת, ופתות מכגרים ועוד טהורה גם היכא דודאי מגופה הוא לא גזרו על פחות מכגרים ועוד, מיהו אם הכתם התחיל מקו הלבן ועבר הדרך בקו הצבוע עד שחזר ונכנס בקו הלבן השני בצרוף ב' חלקי הכתם שבשני קוי הלבן מצרפין יחד לכגרים ועוד וטמאה, ע"ש: **(כ"ק יז) ובכ"י שבן כו'. כנגד אגודל אב"ב כו', כצ"ל**. ור"ל, דאגודל לפעמים כנגד אותו מקום, וכל שכן גב הרגל שכנגד האגודל שהוא משוך יותר לפנים ומתקרב לבא נגד אותו מקום: **אב"ב בשאר גב הרגל**. שכנגד שאר ראשי ד' אצבעותיה טהורה: **שצ"ע בשאר כו'**. ועיין ט"ז ס"ק י"א, וכן הסכים עמו המנחת יעקב (תורת השלמים ס"ק טז) בדנמצא אשאר ראשי ד' אצבעותיה טהורה, ע"ש:

ביאור הגר"א

[כב] **[ספי"ה יא] והם המקומות כו'**. כן פירש הרמב"ם [איסורי ביאה ט, ח]: [כג] **ואין צריך לומר כו'**. תמתינן וגמרא שם [נדה גז, ב] ואי מחזור ולמעלה כו', וחזור הוא סינר שהוא נגד בית התורה, תורת הבית [תורת הבית בית ז שער ד יז, ב]:

הגהות רעק"א

(ז) (שו"ע ספי"ה י) על' בגד צבוע טהורה. אם הוא מנומר צבע על לָבָן, והכתם על הצבע יווצא על קומוי על הלָבָן, אם צמה שיש על הלָבָן יש בו כגרים ועוד, הצבע מנרפן לכתם אחד. אצל אם אין צו כשיעור רק צהעטפות מה שעל הצבע, טהורה, משנות מעיל צדקה (סימן ס"צ). וכן אם רלמה כתם לָבָן וצשני קומוי מלחא אדום, הלָבָן מנרפן להאדום שיהיה כתם אחד, ואם יש צלדום יחד שיעור כתם עמלה, ע"ש:

פתחי תשובה

אמרנין דהוי מלתא דלא רמיא. גם נראה דאף לדברי המחמירים כהרמב"ם [איסורי ביאה ט, ז] (לעיל סעיף ו') דכתם שעל בשרה אין צריך שיעור, מכל מקום בנמצא על ידיה יש לסמוך על הפוסקים דאף על בשרה צריך שיעור, דהא בלאו הכי דעת הרשב"א [תורת הבית בית ז שער ד יז, ב] בשם רבו דדוקא כשבדקה עצמה ולא נטלה ידיה אחר כך, ואף דאנן מחמירין כדעת המגיד משנה [איסורי ביאה ט, ח] כו', ע"ש, והביאו גם כן ^[א] החכמת אדם שם [כלל קיג] דין י"ב. וכתב עוד [סדרי טהרה שם] דנראה לו דאם מצאה על גב ידה למעלה מן קשרי האצבעות במקום שיש עוד צד להקל, יש לצדד לומר דדוקא עד קשרי אצבעות טמא, אבל שאר גב היד כיוון דאפילו על ידי שחיה הרבה אי אפשר לה ליגע באותו מקום, אינו מטמא כלל בכתמים, ומכל שכן כשלא בדקה סמוך לזה, או אפילו בדקה אלא שנטלה ידיה כו', ע"ש:

אוצר מפרשים

להקל, וזה פשוט, וזה גם כן דעת מרן, ודוק כי קצרות: **(כרכי יוסף, ד)** יד **(שו"ע ספי"ה יא) אפי"ז על' קשרי אצבעותיה וכו'**. עיין בסדרי טהרה [ס"ק כז] שכתב אפילו להמחמירים כהרמב"ם [איסורי ביאה ט, ז] דעל בשרה אין צריך שיעור, מכל מקום בנמצא על ידיה יש לסמוך על הפוסקים שמקילין, דמן הסתם אין עשויין ליגע שלא במתכוין, וגם היא חומרא גדולה שאם תמצא מעט דם על קשרי אצבעותיה שתהיה טמאה, ומכל שכן בג' ימים הראשונים דלא תלינן כלל, לכן באין בו כשיעור יש לצדד להקל. ועיין ט"ז ס"ק י"ד מה שכתב אם נתעסקה ממש בידיה, תולה אף אם נמצא על ידיה. תיבת א"ה, הוא טעות סופר, דהא על בשרה אינה תולה, רק בנמצא על ידיה נתעסקה בידיה תולין. ועיין בסדרי טהרה [ס"ק תת] ובחותות דעת [ביאורים ס"ק י] בשם הפרישה [אות ל] דאם נמצא על גופה ועל ידיה, ונתעסקה בידיה תולין אף הים שבגופה בדם העסק, דמן הידים שנתלכלכו בעסק הדם בא לשם שנגעו שם, כמו שתולה בבעלה ובנה שנגעו בגופה, ע"ש: **ועצ' לבונה**

שולחן ערוך

הדפסה ברולוצית מסד - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה

אבודרהם **<מהדורת קרן רא"ם>** - ג אבודרהם, **דוד בן יוסף** עמוד מס': **132**
הודפס ע"י אוצר החכמה

שו"ת נודע ביהודה מהדורא תניינא - יורה דעה סימן קה

אשר שאל דבר חכמה. אשה שמצאה כתם על נייר אם הוא טמא כיון שדבר שאינו מקבל טומאה אינו מקבל כתמים אם נייר הוא דבר המקבל טומאה.

.....לענין שאר טומאות אף שכתבתי שעשבים שאינן מאכל אדם אינן מקבלים טומאה היינו כמות שהם אבל אם עשה מהם בגדים או לבדים וכן נייר העשוי מבלויי סחבות כל אלו מקבלים שאר טומאות שהם לא גריעי מלבדים. וזה לשון הרמב"ם בפ"א מהלכות כלים הלכה י"א כל שהוא ארוג בין מצמר ופשתים בין מקנבוס או ממשי או משאר דברים הגדלים ביבשה הוא הנקרא בגד לענין טומאה והלבדים כבגדים לכל דבר עכ"ל הרמב"ם. הרי כללא כייל מכל הגדל ביבשה וכל הלבדים כבגד ומקבל טומאה. ומעתה איפשט ספיקו דרום מעלתו ונייר בין מעשבים וק"ו מבלויי סחבות מקבל טומאה

סדרי טהרה סימן קצ ס"ק יט

(יט) וכן אם נמצא על נייר שלא ע"י בדיקה וקנוח, אלא שעברה עליה או ישבה עליו, כתב בתוספות יום טוב פרק ב' דמסכת כלים [משנה ה'] דאין טומאה שייך בנייר. הגם דהוא מ"ירי בנייר שהיה בזמן הש"ס, שהיה מעשבים, מה שאין כן בנייר דידן שהוא נעשה מבגד פשתים. מכל מקום נראה דאין חילוק, שהבגד פשתים נטחן ופנים חדשות בא לכאן. ומה שהקשה שם התוספות יום טוב לא קשה מיד, ונראה דאישתמיטתיה משנה ט"ו פרק י"ז דאם יש לו בית קיבול אף הנייר טמא, משום הכי איצטריך לאשמעין דבכיסוי טהור, עיין שם, אבל כל זמן שאין לו בית קיבול טהור אף נייר דידן, שאין זה בכלל בגד ועור שטימא הכתוב. וגם לא דמי למחצלת דסוף פרק כ' דחז"ל לשכיבה, עיין שם, וזה דלא כתוספות יום טוב שם:

שו"ת חתם סופר חלק ו - ליקוטים סימן פא

עיין ספר סדרי טהרה בסי' זה סק"ט דנייר אינו מקבל טומאה ולא כתמים וכ"כ בס' חכמת אדם כלל קי"ג אות ח' וטעמא נ"ל דהוה כמו גללים אעפ"י שבאו מאוכלי' שהי' מטמאי' מ"מ עתה שנמאסו ונמסו שוב פרחו טומאה מינייהו הה"נ הני ניירו' נכתשו הדק היטב ונמסו במים ונהפכו לפנים אחרו' פרחו דין צמר ופשתים מינייהו ועוד נ"ל דלא מיקרי צמר ופשתן אלא העומדי' לבגד ואריג וחבלים ולבדי' וכדומה אבל הני ניירו' שמיוחדו' לצרכים אחרי' א"כ אפי' צמר ופשתן בעינא נימא מעש' עץ שימש כמבואר בחולין קכ"ט ע"א

שו"ת שיבת ציון סימן לט

מכתבו הנעים הגיעני וע"ד אשר עמד על דברי הנו"ב מה"ת וז"ל מעלתו נ"י. אחת אשאל בדבר אשר אאמ"ו הגאון המפורסם זצ"ל שאל לרשכב"ה מר אביו הגאון הגדול זצ"ל והשיב לו בשו"ת לחלק יו"ד סימן ק"ה בענין כתם הנמצא על הנייר והעלה דלא גרע מלבדים דמקבלי טומאה ע"כ תוכן דבריו הקדושים, ולא הבינותי דבהדיא מבואר ברמב"ם בפ"ב מהל' כלים הלכה א' דהנייר בעצמו אינו מקבל טומאה אם לא עשה ממנו כלי יעיי"ש והיינו טעמא דלא דמי ללבדים דבנייר פנים חדשות בא לכאן ע"כ לשון מעלתו נ"י: לענ"ד דברי אאמ"ו הגאון זצ"ל שרירין וקיימין. ומתחלה צריך אני להקדים שכל דבר המוכן לכתוב עליו בדיו יכונה בלשון חז"ל בשם נייר ואפי' קלף הנעשה מעור נקרא בשם נייר כמ"ש בתו"ט בפ"ב ממסכת כלים משנה ה' יע"ש. ומעתה אני אומר ששם נייר הוא שם הכולל על כל מיני ניירות אף שהם חלוקים בדיני טומאה ויש מין נייר שמקבל טומאה ויש מין נייר שאינו מקבל טומאה.

וכ"נ מלשון הרמב"ם הנ"ל בפ"ב מהל' כלים הל' א' שדקדק בלשונו וכתב אף על פי שאין הנייר מקבל טומאה וכתב בה' הידיעה וכוונתו אף על פי שעשה הכלי מאותו מין נייר שאינו בר קבלת טומאה אפ"ה אם עשה ממנו כלי מקבל טומאה, דאם כוונת הרמב"ם ז"ל דרך כלל שאין שום נייר מקבל טומאה ה"ל להרמב"ם לכתוב אף על פי שאין נייר מקבל טומאה א"ו דהרמב"ם לאו כלל כ"ל על כל מיני נייר.וכן מוכח מהת"ו בפ"ב ממסכת כלים משנה ה' שמסופק אם נייר מקבל טומאה וקא פשיט ליה דמקבל טומאה מידי דהוה אמצחצלת ששנויה בסוף פ"כ ממסכת כלים דמקבל טומאה ולמה לא הוקשה לו מדברי הרמב"ם הנ"ל דכתב שאין הנייר מקבל טומאה, לכן ע"כ צריכין אנו לחלק בין נייר לנייר וכל ניירות שלנו שהם מעשי לבדין (שקורין בל"א געפילצט) הם מקבלים טומאה כמ"ש אאמ"ו הגאון זצ"ל וכמו שהביא שם דברי הרמב"ם בפ"א מהל' כלים הלכה י"א, אמנם יש נייר שאינו מקבל טומאה והוא מין נייר שהיה להם בדורות הראשונים טרם שידעו ממלאכת נייר שלנו והיו כותבין על עלים שלמים מעלי אילנות וירקות או על קליפת עצים שהחליקו והתקינו אותם כמו שהם גדלים כדי שיקבלו הדיו ויהיו ראויים לכתוב עליהם ונייר זה כיון שהוא כבר יתנו אנו מקבל טומאה שאין בו מעשה לבדים ולא נשתנה ועדיין הוא עלה וקליפת עץ כגדולו ולא בר קבולי טומאה הוא. ומנייר הזה מיירי הרמב"ם בפ"ב מהל' כלים דכתב ואף על פי שאין הנייר מקבל טומאה היינו שאפי' הוא מנייר שאינו מקבל טומאה מצד עצמותו אפ"ה אם עשה ממנו כלי מקבל טומאה, אבל הנייר המצוי אצלנו שנעשה מבלויי סחבות או מעשבים כתושים והם מעשה לבדים זה בודאי מקבל טומאה דלענין קבלת טומאה לא צריך להיות שוע טווי ונוז וגם הלבדים הם כבגדים כמ"ש הרמב"ם ז"ל בפרק א' מהל' כלים הלכה י"א. ומה שכתב מעלתו שפנים חדשות באו לכאן לא ידעתי כוונתו דאף שנעשה מבלויי סחבות מ"מ אין אנו דנין שיקבל טומאה על שהיה ארוג בתחילה אלא שמקבל טומאה ממה שנעשה עתה מעשי לבדים.

ערוך השולחן

סעיף מב

ואפילו כלי המקבל טומאה בצד זה ולא בצד זה כגון כלי חרס שמטמא מתוכו ואינו מטמא מגבו אם ישבה על הגב ונמצא כתם אינו מטמא כמבואר בדברי הרמב"ם פ"ט דין ז' ע"ש וכ"ש כלים המחזיקים יותר מארבעים סאה דאינם מקבלים כתמים וכן כשישבה בספינה ונמצא כתם טהורה דספינה אינה מקבלת טומאה כדתנן בשבת [פ"ג ב] וכן מטלית הפחות מג' על ג' אצבעות אינו מקבל כתמים כיון שאינו מקבל שום טומא' לא טומאת מדרס ולא טומאת מת וכתם על הנייר טהור כמ"ש הרמב"ם בפ"ב [הל' א'] מכלים דנייר אינו מקבל טומאה ויש מי שרוצה לומר דנייר שלנו העשוי מבלויי סחבות מקבל טומאה [עי' פ"ת סקי"ח בשם השיבת ציון לחזק דברי הנוב"י] ודברים תמוהים הם דהא שורים אותם הרבה עד שנעשו לגמרי כמים שרונים ונתפרדו לגמרי ואח"כ פנים חדשות באו לכאן ואין שום שם בגד על זה ופשיטא דטהור [וכ"כ הח"ס בחלק ו' סי' פ"א דגם נייר דידן אינו מקבל טומאה ע"ש]:

סעיף מג

ודע דכל זה בכתם הנמצא אבל ע"י בדיקה וודאי דעל כל דבר היא טמאה ולא מיבעיא לאותם הסוברים דע"י בדיקה היא טמאה מן התורה אלא אפילו להמסתפקים בזה או אפילו להסוברים דאינו מן התורה מ"מ גם בגזירת כתמים אינה ובפרט שכבר הכרענו להלכה בסי' קפ"ג סעי' נ"ה דבדיקה הוי טומאתה מן התורה ע"ש:

סימן נג

כתם הנמצא על ניילאן ונייר ובנמצא מקצתו במקום צבוע

1234567

הנני תלמיד

הנני תלמיד

בע"ה

סיון תשל"ז

לידידי הרה"ג אלימלך בלוט שליט"א.

ברמב"ם פ"א מה' כלים הלכה י"א איתא דכל שהוא ארוג וכו' או משאר דברים הגדלים ביבשה הוא הנקרא בגד לענין טומאה וכו'. ודאי דכל מה שנעשה מדגים ומעופות טהור וכמפורש במתני' כלים פ"ז מ"ג כל שבים טהור, ובמ"ד במה שנברא בחמישי אין בהם טומאה והם מדגים ומעופות עיין בפירוש הר"ש והרמב"ם והרא"ש, ומכנה העוזניה וביצת הנעמית הוא רק מדרבנן כדאיתא ברמב"ם פ"א מכלים ה"ב וצ"ע ק על מה שכתב וקרוב בעיני הא מוכרח זה, ולכן הניילאן אם נעשה גם מדברים הבאים גם ממיני עצים אפשר שייד שיקבלו טומאה דנהי שלא ניכר עליהו שהם מעצים ממינים הגדלים מה בכך הא כיון שאינן מדגים ועופות אולי שייד לרבות מאו בגד גם זה דאף אם אינם גידולין ממש הא באים מגידולין, ובכלל לאו גידולין דוקא צריך אלא שכן היה מציאות בגדים, וזהו טעם הנו"ב שסובר שאף נייר מק"ט ואינו סובר טעם סד"ט סימן ק"צ ס"ק י"ט דכיון שנטחן פנים חדשות באו לכאן דעכ"פ שייד שיהיו בכלל הריבוי אך נייר יש לטהר מטעם דלא נעשו לבגדים וכלים אבל ניילאן שעושין מהם בגדים יש טעם גדול שיקבלו טומאה, והטעם דלא נעשו חוטיין אלא כעור הוא טעם לפטור מציצית ולא לענין טומאה, אבל עתה שמעתי שנעשה רק מהשמן הנמצא במעינות מעומק האדמה שא"כ ודאי אין מק"ט גם לא מדרבנן ככלי אדמה, וממילא אין עליהו דין כתם.

והנה הספוג שתנן בשבת דף קמ"ג שאינו מק"ט אינו מטעם זה אלא אם נעשה מדברים המק"ט מחוטים דקים או מקיסמי עץ דקים ביותר הוא משום שבית קבול שלהם אינו כהא דקבול כלי אלא באופן אחר שאין זה בחשיבות כלי קבול שנאמר בתורה דהוא דומיא דשק, וזהו לפי פרש"י שלא כתב דאינו עץ ובגד אלא לא כלי עץ ולא בגד ושק, ומש"כ גם ולא מתכת משום דאם היה מתכת היה מק"ט שמתכות א"צ שיהיה כלי קבול אלא סתם כלי שאם היה שייד לעשות ספוג מזה היה זה כלי שמק"ט, אבל הרמ"א בסימן ש"כ סעיף י"ח מביא מערוך שהוא מדג א"כ הוא מטעם שכל שבים טהור ומצאתי בתפא"י שפירש כן.

ולעצם ענין כתם הנמצא על נייר בזה הא פליגי האחרונים והנכון כהנו"ב דמק"ט כדלעיל במאי דפליגי,

אבל בנייר שלנו שהוא דק ולא שייד לכבסן שהיה ראוי להשתמש בהו וכמו שהוא מלוכלך בהכתמים ודאי אינו ראוי נבטל זה הנייר והוא כקרוע ומושחת משום תשמיש לגמרי שודאי אינו שוב מק"ט והוי כהסד"ט ולא מטעמיה, ואף הם לא דנו אלא בנייר קשה שלא נשחת בזה וראוי למלאכה עדיין, אבל לא רוב נייר שלנו וכ"כ לא הנייר שנעשו לקנות בבה"כ וכדומה.

ובדבר כתם שנמצא מקצתו במקום צבוע הנה נחלקו בזה האחרונים באם מצטרף גם מקום הצבוע להשיעור דהמעיל צדקה שהובא בחדושי רעק"א ובפ"ת סק"כ סובר דאינו מצטרף אלא מועיל לחבר שני תצאי השיעור שבלבנים, ובחור"ד סק"ט סובר שמצטרף, נראה שהוא בשיעור כגריס ועוד שלא טימאו בפחות מזה משום תליה במאכולת, שודאי ג"כ לא טימאו בפחות מכשיעור אף במקום שלא מצויים מאכולת דלא פלוג בין המקומות, שלכן סובר המעיל צדקה שלא פלוג בפחות מכשיעור כלל וצריך שיהא השיעור כולו דוקא במקום שמטמא כתם ובמראה שמטמא משום דלא פלוג בדין הטומאה דכתמים שצריכים שיעור, והחור"ד סובר שזה לא שייד למה שלא פלוג בין המקומות דהתם אם היה גם במקום זה מאכולת היה צריך ג"כ שיעור זה, והוי הלא פלוג להחשיב כל המקומות כאיכא שם מאכולת שלכן לא שייד כשהחצי שיעור טהור מצד אחר מחמת שהוא ע"ג בגד צבוע ומחמת שהוא במראה טהור, וכן יפלגו בחצי על דבר שאינו מקבל טומאה והחצי על דבר המקבל טומאה, ולדינא כיון שטעם החור"ד מסתבר מהראוי להחמיר כהחור"ד אף שהוא איסור דרבנן ואף שרוב אחרונים סוברים כהמעיל צדקה, אבל במי שאין לו בנים ובשעת הדחק יש להקל כהמעיל צדקה.

משה פיינשטיין

ידידו,

סימן נד

שימוש אשתו בחוליה במשמושים והסתכלות לצורך רפואה כשהיא טהורה וכשהיא נדה

בע"ה.

ג' אייר תשכ"ט.

מע"כ ידידי ד"ר ר' אברהם סופר שליט"א.

א.

הנה בדבר אדם שבשעת תשמיש אינו יוצא ממנו הזרע ובשביל כך עברו קרוב לשמונה שנה מנישואיו ולא זכה לבנים, אבל מזדמן שבילילה בתוך שנתו מוציא זרע, והרופאים מומחים בענין זה אומרים לו שאין לו עצה אחרת אלא שצריך להכניס זרע זה הנמצא לתוך רחם אשתו, וכאשר למצא איזה רופא בלילה הוא דבר שאי אפשר, שואל מע"כ אם מותר הבעל כשהוא רופא

ואין לה צמח לחלות והשיב דלענין השלג דשפיר ל"ש כחם כיון דהשלג אינו מקבל עומאה אך כיון דקניחה עומאה צו ע"כ הוה כמו דדקה בעד שאינו מקבל עומאה ומלאה דם דפשיטא דעומאה ולא מעטס כחם אחיך עלה עיי"ש. וידידי הרה"ג נ"י (ז"ל) מסוואליווע פקפק על דבריו ועל פי המבואר בסי' זה ובסי' קפ"ג דקניחה אינו בכלל דדיקה ונ"ע עכ"ל הדרכי תשובה. והנתיני מאד בראותי דברים ברורים צפי האי גאון בר ליואי ז"ל דקניחה אינו כחם, ודם הנמלא בקניחה שמה אפי' הוא על דבר שאינו מקבל עומאה, וגם הרב מסוואליווע ז"ל אינו אלא מפקפק, ואין פקפקו מוילא מידי הפשיטא של הכר ליואי ז"ל ומידי המוכן הפשוט היוולא מהבג' ומן הפוסקים, וכמו שנבאר. ועין עוד צמח שכחתי בסימן שאחר זה.

סימן עו

ומענין נענין בראותו ענין נשוי נחזור בענין אשה שדקה עומאה בעד שאינו דדוק, שאינה עומאה אלא אם מלאה דם כגרים ועוד, ובפחות מכן עכורה כמבואר בסי' ק"ל סעי' ל"ו, מהו שיהי' עומאה אם אוחו עד שאינו דדוק הוא דבר שאינו מקבל עומאה.

הנה דבר זה נחפרש יפה בשו"ע של הרב בעל החניא בפירושו לה' נדה סי' ק"ל אות ע' על מה דאיתא בשו"ע שם סעי' ל"ו דדקה עומאה בעד שאינו דדוק לה אינה עומאה אלא אם יש דם כגרים ועוד, וכחז עלה הרב ז"ל וז"ל ומכל מקום אין לו דין כחם לגמרי כגון לעבר בדבר שאינו מקבל עומאה כדן כחמים שלא גזרו על דבר שאינו מקבל עומאה אלא לענין משוך וכיוולא בזה דחלין להקל בכל מאי דחלין בכחם אבל כשאין דבר לחלות צו וביא עומאה מדרבנן משום שמה מגופה הוא איכא איסורא דאורייתא אם היא מגופה דמסחמא ארגישה כסצורה הרגשה עד היא כדלעיל סי' קפ"ג שחזק הדם שצא כהרגשה בלכך גזרו בזה אף בדבר שאינו מקבל עומאה עכ"ל.

והדברים האלה הם פשוטים ומוכרחים, כי ודאי לא הקילו לעבר בדקה בעד שאינו דדוק אם הדם הוא פחות מכגרים ועוד, אלא משום דחלין אז שאין הדם מגופה, אבל אין לדם הזה שום דמיון לכחם, ואם הדם הוא כגרים שאז הוא בחזקת צא מגופה יש לומר שצא כהרגשה כמו כל דם הנמלא בדדיקה, ואם כן אין שום הוה אמינא לעבר בזה אם העד הוא דבר שאינו מקבל עומאה. ודבר זה שאין לעבר בעד שאינו דדוק אם הוא דבר שאינו מקבל עומאה, הוא פשוט עוד יותר ממה שבררנו בסימן הקודם שאין לעבר בקניחה אם עד הקניחה הוא דבר שאינו מקבל עומאה. כי שם על כל פנים יש מקום לחלול המחשבה לעבר קניחה בעד שאינו מקבל עומאה, שהרי דם הנמלא בקניחה צא בלא הרגשה ואינו אלא מדרבנן, ויש מקום לחלול המחשבה

מתוך דברי הפוסקים שגם בקניחה אפשר לפעמים ללכת ידי חובת דדיקה. וכמו כן בחו"ד ריש סי' קפ"ו מברר מתוך דברי הפוסקים שדדיקה קניחה דדיקה היא, ומעטס זה כחז בדדיקה אשה לפני חממים ד' שיהי' רק קניחה. ועתה, וכי יעלה על הדעת שמה שכתבו הוצ"י או החו"ד שאפשר לה ללכת ידי חובת דדיקה בקניחה בעלמא, כוונתם שאם תמלא על עד הקניחה דם פחות מכגרים תהי' עכורה, או שאם יהי' עד הקניחה פחות מג' על ג' שאינו מקבל עומאה תהי' עכורה אע"פ שמהלכה דם בקניחה, הרי ודאי זה דבר מצביל שלא ניתן להאמר כלל, ואמור מעתה שאשה שמהלכה דם בקניחה עומאה היא אפי' בפחות מכגרים ואפי' העד הוא דבר שאינו מקבל עומאה, ודין דם זה ממש כמו דם הנמלא בדדיקה ואע"פ שזה מדאורייתא וזה מדרבנן.

ויסוד היסודות בזה הוא מה דאיתא במשנה נדה דף ס' ע"ב והוא להלכה ביו"ד סי' ק"ל סעי' י' ונ"א דשלש נשים היונות במטה אחת ונמלא דם תחתיהן אם בדקה אחת מכן ונמלאה עומאה היא עומאה ושתייהן עכורות, ומבואר שם בגמ' דזה דוקא אם בדקה בשיעור וסת, וכחזי ^{החוס' שם דלאו דוקא דדקה אלא קניחה דלא משכחת בדדיקה כשיעור וסת, וכן הוא שם בשו"ע סעי' י"א, וזה ברור שאם האחת מלאה כחם על חלוקה לא מעברין משום הא האחרות, ומדמעברין האחרות ע"י שמהלכה דם בקניחה יולא ברור שיש על קניחה דין דדיקה אפי' להקל, וכל שכן שיש על קניחה דין דדיקה להחמיר לעומא האשה בזה עד הקניחה הוא דבר שאינו מקבל עומאה, וכל שכן שהיא עומאה אם הדם הוא פחות מכגרים. ועיין בב"י סי' קנ"ו שהביא בשם הראב"ד בספר בעלי הנפש ח"ל מלינו ג' דדיקות חלוקות זו מזו הראשונה דדיקה קניחה הויא דדיקה למליאת הכחם לג' נשים שהיו ישינים במטה אחת וכו' והשנייה דדיקה בית החלין והוא עד מקום שהשמש דש והוא דדיקה לנדה ולצד ליום הכפסקה וכו' דדיקה חורין וסדקין צדיה החלין והיא דדיקה העכרות וכו' עיי"ש. הנה שכבר יסד הראב"ד יסוד זה שדדיקה קניחה דדיקה שמה, ואם על שאר דברי הראב"ד שם דהיינו מה שאינו מלריך דדיקה חורין וסדקין לצעלה, יש שחולקין עליו כמוצא שם בב"י, מכל מקום מה שאומר הראב"ד שגם דדיקה קניחה דדיקה היא בזה אין שום חולק עליו, וכיון שברור שיש על קניחה שם דדיקה בלא מה הרי ברור שאין בקניחה שום קולא מהקולות שישנן בכתמים, וחו לא מידי.}

ולא הי' לורך להאריך כל כך בזה, אלא לפי ששמעתי שיש מורים אשר נוטים לכך לומר שיש אולי מקום להקל בקניחה דוגמת מה שמקילים בכתמים, הולרנתי לברר ולבאר שדבר זה אינו, כי דם הנמלא בקניחה אע"פ שאינו עומא אלא מדרבנן מכל מקום אין עליו תורת כחם אלא תורת דם הנמלא בדדיקה, והאשה עומאה בין אם הדם פחות מכגרים בין אם העד בגד לבוע או דבר שאינו מקבל עומאה.

אחר כתבי דברי אלה מלאתי בדרכי תשובה סי' ק"ל אות נ"י שכתב וז"ל עיין בשו"ע בר ליואי חו"ד סי' כ"ב ע"ד אשה שקניחה עומאה בשלג ומלאה אדמומית על השלג

ובדין הכתם שאינו כשיעור במקום פספס הלבן שבו אלא בהצטרף עמו חלק הכתם שעל הלבן שמצד הפספס הצבוע שעמו והוא גם הוא נכתם עד שהם אחד נ"ל אף כי לכאורה נראה שהוא דומה למאי דאיתא בנגעי' פרק י"א משנה ז' קייטו שיש בו פספסי' צבועי' ולבנים פושין מזה לזה והתם טעמו משום דפסיון רחוק נמי מטמא הא לאו הכי לא וא"כ בנדון דידן הרי שני כתמים רחוקים אינם מצטרפין והיה נראה שהוא טהור בכה"ג אבל באמת אין הנדון דומה למאי דשנינן שם דהכא משום הכי טיהרו שני כתמים שאינם מחוברים מפני שאפשר שכל א' דם מאכולת הוא בפני עצמו ואין לך כל סדין שלא יהי' עליו טיפין הרבה לאפוקי כשהוא רצוף ע"י דם שנכתם ע"ג פספס הצבוע שקרוב להיות ג"כ דם טמא הא וודאי עושה את שניהם א' לענין צירוף ואפי' כתם לבן שאינו מטמא אלו ימצא בשני קצותיו כתמים שיהיה בהן כדי שיעור לטמא י"ל שיש לצרפם ולטמאן וכן משמע בתשוב' הרמ"א סי' צ"ז הזכרתי פעמים רבות ואף כי כתבתי בכתם א' שהוא סמוך ללבן שקרוב לוודאי שאותו הלבן בה מגופן ואין באותו הטמא כשיעור כתם כתבתי שיש להקל לומר דאיתרמי כה"ג מדם מאכולת דאגב זוהמא דם מאכולת הוא מ"מ אם יש בשני קצותיו שני כתמים המצטרפים להיות בין שניהם כשיעור ויש כתם לבן ביניהם מצטרפין ולא תלינן שניהם במאכולת דכ"ה לא איתרמי ומכ"ש בנדון דידן שאפשר להיות כולו א' מן הגוף אלא שאין חלק שע"ג הצבוע מצטרף להשלים השיעור (ובאמת שגם בזה הי' נראה להתיישב בדבר אם יש להקל בו אלא שכבר כתבתי במקום אחר שיש להקל בנדון קרוב לזה ובלא"ה כיון שכתמים דרבנן להקל שומעין) אבל כל שיש בשני חלקי הלבן כשיעור והוא מתחבר כאחד עם החלק שע"ג הצבוע נ"ל להחמיר ולא אמרין דאיתרמי כה"ג כמו בכל הכתמים שאין תולין דאיתרמי שני מאכולת יחד

שו"ת תשובה מאהבה חלק א סימן קסג

נשאלתי מאת הקצין הרבני החרוץ המופלג מוה' משה בהגאון מוהר"ל פישלש על בגד צבוע של אשה שיש בו גוויין הרבה אדומים ירוקי' ולבנים כמין שושני' ופרחי' ונמצא בו כתם דהיינו על לבן לבד אין בו כשיעור זולת בצרוף מראה האדומה אם יש להקל בזה כדין כתם שנמצא על בגדי צבעון אחרי שאין שיעור כתם על המראות הכשרות לבדנה או דלמא עד כאן לא אמרו להקל בבגדי צבעון אלא אם נמצא הכתם על הבגד אשר כלו אדום אבל זה שנראה הכתם גם על הלבן וע"כ לא באה המראה האדומה מן האדום אדום הזה ותלינן להחמיר.

תשובה ונראה הנה הלכה מרווחת בש"ע והאחרוני' בלי חולק שבגדי צבעונין מצילין על הכתמים (וכ"ד הראשונים זולת הרמב"ן פסק כת"ק נדה דף ס"א ע"ב וחלקו עליו הרשב"א והרא"ש וכל הראשונים ... וכעת נדפס מה שכתב בגליון ש"ע י"ד מאת רבינו הגדול המנוח נ"ע ונקרא בשם דגול מרבבה וציין על לשון ש"ע על בגד צבוע טהורה וז"ל ותמהני שלא הביאו שום חולק ובהגמ"נ פ"ט מהל' א"ב אות ו' כ' בשם רבינו שמחה ובשם ראב"ן שלא אמרו בגמרא דבר זה אלא לטהר הבגד שלא יטמא טהרות אבל האשה טמאה לבעלה אפי' נמצא בבגדי צבעוני' וכיון שהרמב"ן מחמיר כמבואר בב"י קשה להקל נגד שלשה עמודי עולם עכ"ל אמור מעתה בגדי צבעוני' אשר לדעת רוב הפוסקי' הרמב"ם והרשב"א וה"ה והרא"ש והטור וב"י וש"ע והרמ"א והט"ז כלם כאחד עונים שאין חוששין בהם משום כתם ואין האחרוני' פצו פה ואמרו דבר נגדם להחמיר וכן הורו המורים בכל מקום ולא עוד אלא שהרמ"א הוסיף לפיכך תלבש האשה בגדי צבעונין כדי להצילה מכתמים (והוא מלשון הרמב"ם אלא שאזן וחקר ותקן לשון הרמב"ם להנצל מקושית ב"י כמבואר במנ"י) ודאי אין להחמיר אכן בנדון השאלה אשר נמצא שיעור כתם חציו על הצבוע וחציו על הלבן יש להחמיר כשלשה עמודי עולם שמחמירי' בכל בגד צבוע אפי' כלו הפוך אדום אלא שראיתי בשו"ת מעיל צדקה סי' מ"ב החליט אם חלק הצבע אין להצטרף עם חלק הלבן אבל כשיש שני חלקי לבן וביניהם חלק הצבע וכתם אחד מחברם יחד אף שאין בכל אחד מחלקי הלבנים כשיעור יש להחמיר לצרפם ולטמאן אף שחלק הצבע מפקי' ביניהם ולא תלינן בשתי מאכולות עייש"ה וכן העתיקו להלכה ולמעשה בעל סדרי טהרה סימן ק"ץ ס"ק כ"א ... ולי הדבר צ"ע דודאי באופן זה יש להחמיר כשלשה עמודי עולם אחרי שאין המטהרים בבגדי צבעוני' מטהרים על אופן זה ויש להביא דמות ראי' להחמיר בזה מנגעים פי"א משנה ד' בגד ששתי צבוע וערבו לבן ערבו צבוע ושתי לבן הכל הולך אחר המראה/הרי אף על גב דגם נגעים אינם מטמאי' בבגדי צבועים כמבואר שם א"כ ליכא שיעור גריס בלבן אפ"ה מצרפים ומטמאים ה"נ בעובדא דילן ויש לדחות קצת עכ"פ לא מלאני לבי להקל ואתיישב עוד בדבר הזה ואשימה עיני עליו בלי נדר ולרוב טרדותי קצרתי חנוכה תקס"ד ל' פראג. הק' אלעזר פלעקלס.

סעיף י

נצ"ל דבר אשר שאל רומע"ל באשה שמנאה כחם על בגד
 יין שיש בו מקומות לבנים ויש מקומות לבועים,
 ונמצא כחם יוחר מכגרים, אך חזיו על האדום וחזיו על
 הלבן. הנה ידע רומע"ל שחשובה זו כבר נמצא בספר סדרי
 טהרה סימן זה [ס"ק כא] שהציא כן בשם תשובת מעיל
 נדקה שהעלה לדינא כך, דאם נמצא כחם גדול עד שעל
 מקום הלבנים בעצמן יש בו כדי לצרף כגרים ועוד, אף
 דבאמצע הוא מקום אדום, נהי שהדם על מקום האדום
 אין מצטרף הוא עצמו לשיעור כגרים, מהני עכ"פ לצרף
 שני הלבנים יחד להיות נחשב כגרים במקום אחד, יע"ש.
 והנה אין ספק מעיל נדקה בידי לעיין בו וצפולפו, והנה
 אף כיון דאחיא לידי דין זה לא אוליאנו חלק. והנה

מפרש"י בנדה דף ס"א [ע"ב] ד"ה להקל על כחמיהן,
 שאין הכחם ניכר בו כמראה דם גמור. משמע דוקא על
 האדום הוא דמותה, אבל אם נמצא במקום הלבן שצין
 האדום, כיון דמראה דם ניכר בו ודאי טמא משום כחם.
 וכן מוכח לכאורה מן הש"ס שם דקאמר אף על בגדי
 צבעונין צקשו לגזור, אמרי הא עדיפא כדי להקל על
 כחמיהן וכו'. וקשה אם נימא דבגד מקצתו צבוע ומקצתו
 לבן אין בו משום כחם, א"כ אחי הרי אף על עטרוף לא
 בכל ענין גזרו רק בשל חתנים מחוך דהוי שמחה יתירה
 אבל שאר כל אדם מותר, ואף בשל חתן פליגי בש"ס
 סוטה [מט, ב] באיזה אסרו. וא"כ חזינן דלאו בכל ענין
 חקנו, א"כ ה"נ בצגדי צבעונין דהוי כולו צבוע ויש בו
 הנאה מרובה אחי לגזור ציה. ואי להקל על כחמיהן, הרי
 אפשר ללבוש בגד מקצת צבוע וקצת לבן וג"כ לא תטמא
 משום כחם. אלא ודאי מוכח דבגד שמקצתו לבן מטמא
 משום כחם.

חיות דעת ביאורים סימן קצ ס"ק ט

(ט) בגד צבוע. ואם מקצתו צבוע ונמצא חצי גרים על מקום הצבוע וחצי גרים על מקום הלבן טמא, כמבואר בסוף סימן ק"צ בט"ז [ס"ק
 מא] בענין תשובת הרמ"א [סימן צז], כיון שרואין שהכל כחם אחד, ובודאי מגופה אתי כיון דאי אפשר לתלות במאכולת. וכן נראה דאם
 החצי מהכתם כגרים יש לו מראה טהור וחצייה מראה טמא וניכר שהוא כחם אחד דטמאה. ובתשובת אחרונים נמצא דאינו מצטרף מקום
 הצבוע עם מקום הלבן, אבל שני מקומות לבנים מצטרפים אף שמפסיק מקום צבוע, ולפענ"ד נראה כמו שכתבתי :

אך אם יש בו כגרים מקצת על הלבן ומקצת על
 האדום, היה נראה דחליא בדין זה, דלפמ"ש הט"ז בסוף
 סימן ק"ץ דאם ניכר קו האדום שהוא מקו הלבן ושהוא
 כחם אחד טמאה, א"כ לפ"ז בכחם מקצת לבן ומקצת
 אדום ניכר שהוא אחד ממש טמאה, וכן כתב בספר לצושי
 שרד, וכן דנחי מסבירא דנפשאי טרם ראיתי דבריו. א"כ
 ה"נ מה בכך שהוי מקצתו על האדום שאין מראה הדם
 ניכר בו, לו יהא שהוא לבן אם ניכר שכתם אחד הוא
 ממש הוי טמאה, כיון שעל הלבן ניכר בו מראה הדם.
 והמעיל נדקה לא מיירי רק באם אינו ניכר ממש שכתם
אחד הוא, וזה יש להקל באם מקצתו על האדום, אבל
 בניכר שכתם אחד ממש הוא, אף מה שהוא על האדום
 מצטרף.

ובין נמי מה שמנאחי בהגהות מיימוניות פ"ט
 מהלכות איסורי ביאה ס"ק ואל"ו שכתב בשם הראב"ן
 וז"ל, וכן כתב הראב"ן בדבריו שאפילו היו כולן צבעונין
 כיון שהכתם ניכר בהם טמא. ומדכתב אפילו היו כולן
 צבעונין, משמע דלמאן דמטהר אפילו במקצתו צבעונין
 ומקצתו לבן מטהר, היינו ג"כ רק באם אינו ניכר ממש
 שכתם אחד הוא, אבל בניכר ממש שכתם אחד הוא, דינו
 ממש כדין של הט"ז בסוף סי' ק"ך.